

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ · ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 28^ο | ΑΘΗΝΑΙ |—15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1914 | ΑΡΙΘΜΟΣ 1048

ΝΕΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

“Οχι πλέον σελίδες σκοτεινὰ καὶ ἀβέβαιαι. “Οχι πλέον τὸ ἄδηλον καὶ τὸ μοιραῖον διὰ τὴν ἐθνικὴν μας ζωὴν, διὰ τὴν ὑπάρξιν μας ὡς φυλῆς καὶ ὡς ἔθνους. “Οχι πλέον φόβοι καὶ ἐνδοιασμοὶ καὶ ἀνησυχίαι περὶ τοῦ τι τέξεται ἡ αὐριον. Ἡ παροιμία ἢ γνωστὴ «ὅπως μαγειρεύῃς εἶσι καὶ τρώγεις» μᾶς δίδει περίπου τὴν βεβαιότητα, ἔτι εἰς τὸ ἔξῃς θὰ τροβοῦμεν ἐμπρός γερά, δυνατά, μετὰ τὴν ἀποφασιστικότητά ποῦ δίδει ἢ αὐτοπεποίθησις. μετὰ τὸ θῆρος ποῦ δίδει ἢ ἀναμέτρησις τῶν δυνάμεων εἰς δοκιμασίαν ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξήλθομεν θριαμβευταί.

Ἐν τῷ νέῳ χρόνῳ λοιπὸν ἀνατέλλει φωτεινός, ὀπίσω ἀπὸ χρυσοσφῶδινον λάμπριν χρημάτων, ἢ ὁποία δὲν μπορεῖ νὰ κνοφορεῖ σύννεφα καὶ καταγίδας. Ἐν τῷ νέῳ χρόνῳ ἔρχεται συνωδευμένος μετὰ τὰ δῶρα τῆς ἐλευθερίας, ποῦ ἐχάρισεν ὁ προκατόχος του εἰς τόσας χιλιάδας δούλων. Ἐν τῷ νέῳ χρόνῳ ἀρχίζει μετὰ τὴν χαρὰν τῆς δόξης, καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς φυλῆς. Ἐν τῷ νέῳ χρόνῳ εὐρίσκει ἐμπρός του τὸν δρόμον στρογγυλὸν, μετὰ φύλλα δάφνης, ἐπάνω ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι φυσικὸν νὰ περῶσιν ὡς θριαμβευτῆς.

Καὶ ἐπειδὴ ὅλοι καὶ ὅλας βαδίζομεν ἐπάνω εἰς τὸν ἴδιον αὐτὸν δρόμον, φυσικὸν ἐπίσης νὰ εἶναι καὶ δι' ὅλους καὶ ὅλας μας εὐτυχησέντες καὶ χαρούμενοι. Φυσικὸν εἶναι τὸ μεγαλεῖον τῆς νίκης, τὸ μεγαλεῖον τῆς χώρας νὰ ἀντιανακλᾷ καὶ εἰς τὰ ἄτομα. Νὰ ἀναδεικνύῃ τὰς μεγάλας ψυχὰς καὶ τοὺς ὠραίους χαρακτῆρας καὶ τὰ εὐ-

γενικὰ αἰσθήματα. Φυσικὸν εἶναι ὅ,τι ἐκοιμᾶτο χθὲς μέσα μας, διότι ἦτο ρακωμένον καὶ διότι περιεβάλλετο ἀπὸ κάποιαν ὀμίχλην ἀβεβαιότητος νὰ ἀφυπνισθῇ σήμερον, νὰ ἀνθίσῃ καὶ νὰ λάμπῃ ἔξαφνα, βιαστικά, γρήγορα, ὅπως συμβαίη ὅταν μετὰ χειμῶνα δυνατὸν ἀνατείλουν πρόωρα ἡμέραι θεοραὶ καὶ φωτεινὰ ἀνοίξεως.

Καὶ ὅταν ἡ ἀνοίξις στολίζει τοὺς κάμπους μετὰ σμαράγδια καὶ ὁ ἥλιος ὁ θερμὸς καὶ ζωογόνος σκορπᾷ διαμαντένια φιλὰ εἰς τὰς θαλάσσας ἢ ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ χαίρειται καὶ ἐσορτάζει εὐτυχημένη καὶ αὐτή.

Ἴδον γὰρ ὁ νέος χρόνος δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι δι' ὅλους μας, διὰ τὰ ἄτομα καὶ διὰ τὸ ἔθνος χρόνος ἐδλογημένος, χρόνος γεμᾶτος εὐτυχίαν καὶ χαρὰν. Ἴδον γὰρ δὲν κρύπτει ὀπίσω ἀπὸ πέπλους πυκνοὺς, ὅπως ἄλλοτε τὸ μέλλον, καὶ γὰρ δὲν μᾶς χρειάζεται προφητικὴ τέχνη διὰ νὰ μαντεύσωμεν τί μᾶς ὑπόσχεται καὶ τί μᾶς κρύπτει, καὶ ὑπὸ ποίαν συνοδείαν μᾶς ἔρχεται. Ἡ ζωὴ τῶν χρόνων ὁμοιάζει πολὺ μετὰ τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. Γίνεται μᾶλλον ὅ,τι τὴν κάμνομεν καὶ ὅπως τὴν δημιουργοῦμεν, παρὰ ὅπως πιστεύομεν ὅτι τὴν θέλῃ μία τύχη τυφλῆ, ἕνα πεπρωμένον, ἕνα μοιραῖον καὶ τυχαῖον, ὅπως τὴν θέλουν καὶ τὴν φαντάζονται οἱ μοιρολόγια τῆς Ἀνατολῆς. Οἱ ἄνθρωποι ποῦ ζοῦν διὰ τὰ ἀπλόωνον τὴν ὀκνηρίαν των κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιον καὶ τὴν ἀδράνειαν τοῦ νοῦ καὶ τῆς ψυχῆς των κάτω ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς τῶν μυστηρίων.

K. ΠΑΡΡΕΝ

ΚΑΛΒΟΣ Ο ΖΑΚΥΝΘΙΟΣ

(Κριτικά Κ. ΠΑΛΑΜΑ)

Σοφός διδάσκαλος, ποιητής υπερέφανος. Εἰς τὰς λέξεις ταύτας συγκριτοῦται ὁ βίος τοῦ Ἀνδρέου-Κάλβου. Ἐγενήθη τῷ 1792. Τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῶν ἑλληνικῶν καὶ ἰταλικῶν γραμμῶν ἔλαβεν ἐν Ζακύνθῳ. Νεώτατος μετέβη εἰς Ἰταλίαν, ὅπου κατέφυγον πάντες οἱ διγῶντες διακεκλιμένης ἐκπαίδευσως. Ἐν Ἰταλίᾳ ἐσχέτισθη μετὰ τοῦ Φωσκόλου. Ὁ περὶ τῆς Ἰταλοῦσας ποιητής, διαγνούς τὸ ὑπέροχον τοῦ Κάλβου, συνεδέθη μετ' αὐτοῦ διὰ φιλίας. Εἰπέ ποῦ ὁμιλῶν περὶ αὐτοῦ: «Ὁ Κάλβος συνέγραψεν ἐν τῷ οἴκῳ μου δύο τραγωδίας. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι αὐταὶ δὲν δύναται νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὰ ἔργα τῶν μεγάλων ποιητῶν, οὐχ ἦντιον προδίδουσι τὴν ἔξοχον τοῦ ἀνδρὸς διάνοιαν. Ἀκόμη δὲν συνεπλήρωσε τὰ εἰκοσιτέσσαρα ἔτη. Εἶναι ἐγκρατὴς καὶ μειοφρων, φιλόσοφος δ' ἐκ φύσεως καὶ οὐχὶ πρὸς ματαιὰν ἐπίδειξιν σοφίας δανεισμένης ἐκ τῶν βιβλίων». Ἄλλ' εὐγενέστερον ἔτι ὁ Φώσκολος ἔγραψεν εἰς Ζακύνθον ὅπως πείσῃ τὸν δῆμον νὰ χορηγήσῃ μνηστῆρον ἐπίδομα εἰς τὸν νεαρὸν Κάλβον ἐξ εἰκοσι ταλλήρων πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν σπουδῶν του. Ἄλλ' εἰς μάτην ἐμεσίτευεν ὑπὲρ αὐτοῦ· ὁ δῆμος ἐκώφευεν, ὁ Κάλβος ἐπένετο, καὶ πολλάκις εὐρίσκειτο ἄνευ χρημάτων. Ὁ Φώσκολος προσέλαβεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν του, καὶ ὅτε βραδύτερον ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν Ἰταλικὴν γῆν, ὁ Κάλβος τὸν συνόδευεν εἰς Ἀγγλίαν. Ἀλλὰ δὲν διήρκεσαν ἐπὶ πολὺ ὁ σύνδεσμος τῶν δύο ποιητῶν, διακοπεῖς ἐκ τοῦ ἰδιοτρόπου καὶ εὐερεθίστου τοῦ χαρακῆρος ἀποτέρον. Ἐν Λονδίῳ ὁ Κάλβος παρέδιδε μαθήματα ἱστορίας, πολλοὺς προσελκύνων μαθητὰς διὰ τῆς εὐφραδείας του.

Μετὰ τὴν ἐκρηξιν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως κατήλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ζητῶν εὐκαιρίαν νὰ προσφέρει τὰς ὑπηρεσίας του. Ἄλλ' ἀπελπισθεὶς ἕνεκα τῶν διχονοιῶν αἰτινες ἐσπάρασσαν τότε τὸν ἀγῶνα, ἀνεχώρησεν εἰς Παρισίους. Ὡς ὁ Σολωμὸς ἐν τῷ Ὑμῳ πρὸς τὴν Ἐλευθερίαν, οὕτω καὶ ὁ Κάλβος βαθέως ἀπετύλωσε ἐντὸς τῶν στίχων του τὴν θλίψιν ἣν τῷ ἐνεποίησεν ἡ θῆα τῶν ἐμφυλίων ρήξεων. Τὸ «Φάσμα», μία ἐκ τῶν φθῶν αὐτοῦ, ἐκ τοῦ αἰσθηματος τούτου ἐμπνέεται. Ποιητικὸς τις, στεροῦμενος τῆς δυνάμεως τοῦ Κάλβου, θὰ συνέθετεν ἴσως ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ψυχρὸν τι σύμφυγμα ἐκ ρητορικῶν παραιήσεων καὶ πατριωτικῶν θρηνηστικῶν, περίπου κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Κοκκινάκη καὶ τοῦ Κανέλλου.

Ἄλλ' ὁ Κάλβος διεμόρφωσε τὸ θέμα του εἰς εἰκονικὴν καὶ ἐμπνευστὴν ὀπτασίαν, ὡς δεξιὸς τεχνίτης. Οἱ Ἕλληνες τῆς Ἐπαναστάσεως εἶναι διὰ τὸν Κάλβον ὅ,τι ὁ Ἰέρων διὰ τὸν μέγαν λυρικὸν τῶν Θηβῶν τοὺς ἐξυμνεῖ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ρουθετεῖ.

Ἐν Λονδίῳ εὐρισκόμενος ὁ Κάλβος ἐντυφύθη Ἀγγλίδα, ἀποθανοῦσαν πρὸ τῆς καθόδου του εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀπὸ τῶν Παρισίων μετέβη εἰς Κέρκυραν τῷ 1826. ἔνθα προσελήφθη τὸ πρῶτον ὡς οἰκοδιδάσκαλος παρὰ τῆς οἰκογενείας τοῦ Εὐνυχίου Ζαμπελίου. Ἐπεδίωκε νὰ διορισθῇ ὑπὸ τοῦ Γύιλφορδ καθηγητῆς ἐν τῇ Ἰονίῳ Ἀκαδημίᾳ, ἀλλ' ἀποτυχὼν ἐβούλησεν ἴδιον σχολεῖον πρὸς τὸ ἔτος 1835—1836, εἰς ὃ ἐφοίτων πολλοί. Ἀπελάμβανεν ἐκ τῶν μαθητῶν του περὶ τὰ ἑκατὸν εἴκοσι δίστηλα καὶ πλέον κατὰ μῆνα. Τὸ σχολεῖν διήρκεσε μέχρι οὗ διορίσθη καθηγητῆς τῆς φιλοσοφίας ἐν τῇ Ἰονίῳ Πανεπιστημίῳ. Ἀποφεύγων τὴν τύρβην, τὰς ὥρας του διήνυεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ του συγγράφων καὶ μελετῶν. Ἦτο μέτριος τὸ ἀνάστημα, μελαγχροῦς, μὲ μαύρους ὀφθαλμοὺς καὶ μεγάλην ῥῖνα. Ἐτροφενεῖς ἰδιάζουσας προτίμησιν πρὸς τὸ μέλαν χροῶμα, ὡς ἂ μοζόμενον ἴσως πρὸς τὸ μελαγχολικὸν τοῦ χαρακῆρός του, καὶ εἶχε τὴν μανίαν δι' αὐτοῦ νὰ ἐπιρῇ τὰ ἐπιπλά του. Ἐξῆ μετὰ πολλῆς λιτότητος, ἀλλὰ καὶ περισσοῦς ἀξιοπρεπείας. Τὸ εὐερεθίστον αὐτοῦ ὑπερέβαινε πᾶν ὄριον. Ὁ ἱστοριογράφος τῆς Ἐπιανήσου Χιῶτης ἀναφέρει περὶ αὐτοῦ τὰ ἑξῆς: «Διορισθεὶς καθηγητῆς τῆς φιλοσοφίας ἐν τῇ Ἰονίῳ Πανεπιστημίῳ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀκούσῃ εὐφημίας ὑπὲρ ἄλλων καθηγητῶν δι' ὃ ἀγανακτῆσας εἰς χειροκροτήσεις τῶν μαθητῶν ὑπὲρ τοῦ καθηγητοῦ Ὁρεόλου, παρητήθη τῆς θέσεως αὐτοῦ μεθ' ὅλας τὰς παρακλήσεις Κυβερνήσεως καὶ φίλων». Καὶ ἐν ἄλλο παράδειγμα: Συνδέσας ἐν Κερκύρᾳ σχέσεις μετὰ τῆς οἰκογενείας τοῦ ἄρμοστοῦ, μετέβαινε συχνὰ πρὸς ἐπίσκεψιν του. Ἄλλ' ἄγνωστον διὰ τίνα λόγον δυσάρεστοις ἐναντίον τοῦ ἄρμοστοῦ, ἔπαυσε φοιτῶν εἰς τὸ παλάτιόν του, καὶ τὸ περιεργότερον ἀπεδίωξε τὸν υἱὸν τοῦ ἄρμοστοῦ μεταβίβια μὲ τῶν ἡμερῶν εἰς τὴν οἰκίαν του, διατάξας τὸν ὑπερέτιον του μεγαλοφώνως, ὥστε νὰ ἀκουσθῇ ὑπὸ τοῦ ἐπισκέπτου, νὰ τῷ εἴπῃ ὅτι «δὲν ἴναι ἔς τὸ σπῆν!» Τὸ ἀκρόχολον αὐτοῦ καθίσταται, νομίζω, κατάδηλον καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ποιήσεώς του. Καὶ μὴ δὲν εἶναι αὐτῆς ἐμμεσος διαμαρτυρησις κατὰ τῆς γλώσσης, τῶν μέτρων, τῆς φράσεως, τῶν ἐν χρήσει τότε παρὰ τοῖς συμπατριώταις αὐτοῦ;

Ο κ. ΣΤΡΕΪΤ

Ὁ νεὸς Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν

Ἐπυρέφανος καὶ ἀφιλοχρήματος. Οἱ βιογράφοι διηγοῦνται ὅτι ἅμα ἔλαβε θέσιν, ἔπαυσε νὰ δέχεται διδάκτρα παρὰ τῶν μαθητῶν του. Οὐδὲ ἠγάπαζε αὐτὸν τὸ δέλεαρ τῆς ἀμοιβῆς νὰ ὑποφέρῃ τὰ ἐλαττώματά των. Μόλις ἐπειθετο περὶ τοῦ ἀδυνάτου τῆς εὐδοκίμοσεως τοῦ μαθητοῦ, ἔγραψε πρὸς τοὺς γονεῖς, συμβουλευὼν νὰ ἀποσύρωσι τοῦ σχολείου τὸ τέκνον. Παρέδιδεν ἰταλιστῆ. Μεγάλη ἦτο ἡ εὐφραδία αὐτοῦ καὶ ὅλας πρωτότυπος ἡ διδασκαλία του. Καὶ τὸ ἰδιόρρυθμον τοῦ Κάλβου ἀπὸ τῆς ποιητικῆς ἐξετείνετο μέχρι τῆς γραμματικῆς, τὴν ὅποιαν ἐδίδασκεν. Ἦτο πολὺ γλωσσος καὶ πολυμαθής. Ἐδίδασκεν Ἑλληνικά, Λατινικά, Ἰταλικά, Γαλλικά, Ἀγγλικά, Φιλοσοφικά, Γεωγραφία, Ἀστρονομία. Μὲ διαβεβαιούσι πρὸς τούτους τις θνητός, τοῦ ὁποῖου ἡ ἱστορία ἀτυχῶς δὲν διεφύλαξε τὸ ὄνομα διορίσθη καθηγητῆς τῆς Θεολογίας, ὑποθέτομεν, ἐν τῇ Ἰονίῳ Πανεπιστημίῳ τὰ μαθήματα, ἅτινα ὁ κύριος οὗτος παρέδιδε, παρεσκευάζεν ἀφ' ἐσπέρας ὁ

Κάλβος ἀφιλοκερδῶς, καὶ, τὸ σπουδαιότερον, ἐν πάσῃ ἐχεμυθείᾳ.

Ἐἴπομεν δι' εἰς τὴν Ἑλλάδα κατήλθε μετὰ τὸν θάνατον τῆς πρώτης συζύγου του, τῷ 1821. Ἐκ ταύτης ἀπέκτησε θυγάτριον, ἀποθανὸν καὶ τοῦτο ἀώλως. Βαθεῖαν στοργὴν ἔτρεφεν ὁ Κάλβος πρὸς τὴν μητέρα του Ἐν ὅσῳ αὐτῆ ἐξῆ, εἰπέ ποτε πρὸς φίλον του, τὴν ἐβλεπε συχνὰ εἰς τὸ ὄνειρόν του μετὰ τὸν θάνατόν της ἔπαυσε νὰ τὴν βλέπῃ. Τὸ βάθος τῆς νύκτες στοργῆς του ἀπετύπωσεν ἐν τῇ πρὸς τὸν «Θάνατον» φθῆ, ὡς δεικνύει ἡ περιπαθὴς ἀναφώνησις:

ὦ φωνή, ὦ μητέρα,
ὦ τῶν πρώτων μου χρόνων
σταθερὰ παρηγόρησις,
Ὅμματ' ὁποῦ μὲ βρέχατε
Μὲ γλυκὰ δάκρυα!
Καὶ σὺ, στόμα, ὁποῦ ἐφίλησα
Τόσας φορὰς, μὲ τόσην
Θερμοτάτην ἀγάπην,
Πόση ἀπειρος ἄβυσσος
Μᾶς ξεχωρίζει!

ΤΟ ΤΑΜΜΑ

Είναι Σαββατόβραδο τέλος Οκτωβρίου 912. Γλυκερά βραδεία ἀληθινὰ ἀνοιξιάτικη. Τ' ἀμπέλικ δικτυροῦν ἀκόμη ἀρκετὰ φύλλα καὶ ἡ ἐξοχὴ ὅλα τῆς τὰ θέλητρα. Ὁ ἥλιος χάνεται πίσω ἀπὸ τῆς κορφῆς τῶν βουνῶν τοῦ θαλασσολουσμένου νησιοῦ καὶ σκεπάζει τὸ στερέωμα μὲ μανδύα φτιασμένο ἀπὸ τὸ καθαρότερο χρυσάφι τοῦ κόσμου.

Μία χαριτωμένη, μικροκαμωμένη νησιωτοπούλα ἐβγήκε βιαστικῆ ἀπὸ τῆ θύρα τοῦ σπητιοῦ τῆς μ' ἕνα ροῦ στὸ χέρι. Ἐπέρασε τρεχάτη, τρεχάτη τὴν αὐτὴ τὴ φυτευμένη μὲ λαχανικά, ποῦ ἐχώριζε τὸ σπιτάκι ἀπὸ τὸ δρόμο καὶ ἐπῆγε νὰ χτυπήσῃ στὴ θύρα τοῦ γειτονικοῦ σπητιοῦ, ποῦ ἀπῆγε καμμιὰ διακοσαρὶά βήματα. Εἰς τὰ χτυπήματά τῆς, ἄλλη κοπέλλα τῆς ἴδιας ἡλικίας, μελαγχροινὴ μὲ ὠμορφὰ γαλανὰ μάτια, ἀνοιξε τὴ θύρα.

— Ἐλα Ἀργυροῦλα, εἶπε ἡ πρώτη, κοντεύει, νὰ νυχτώσῃ· πότε θὰ πάμε, καὶ πότε θὰ γυρίσουμε; Ἀργήσα νὰ ρθῶ, γιατί εἶχα τὸ στοίχημά μου. Τούτῃ τῆ βδομάδα πρέπει νὰ ἦναι ἔτοιμο τὸ πανί, ἡ μάννα ξέρεις δὲ χορτεύει, θέλει ν' ἀδιάσῃ ὁ ἀργαλιός. Θὰ ρίξῃ χρῶμα.

Δὲν σοῦ εἶπα Καλήτσα μου, ὅτι ἡ πολλὴ δουλειὰ τρώει τὸν ἀφέντη; ἂν δὲν τελειώσῃ τὸ πανί σου τούτῃ τῆ βδομάδα, ἂς τελειώσῃ τὴν ἄλλη, ἀρκαδικότες εἶναι ἡ βδομάδες· ἀπάντησε ἡ Ἀργυροῦλα κλείνοντας τὴ θύρα καὶ ἀκολουθώντας τὴ φιλενάδα τῆς.

— Ἐχεις δίκιο, νὰ μιλάς ἔτσι. Ἐσὺ τώρα εἶσαι μοναχοκόρη, ἔχεις καὶ γαμπρὸ γερὸ νοικοκύρη. Γιὰ ρώτα καὶ μὰς; Πέντε παιδιὰ ὕστερα ἀπὸ μένα, καὶ μονάχα τὸ ἕνα δουλεύει καὶ βοηθᾷ τὸν πατέρα. Τ' ἄλλα, τί θέλουνε; Τὰ δύο ποῦ πᾶνε σχολεῖο, πρέπει νὰ ἦναι ὑποδεμένα καὶ συγυρισμένα. Τὰ δύο τὰ μικρούλικα θέλουνε κι' αὐτὰ τὴ λάτρα τους. Τί νὰ σοῦ πρωτοκάνει ἡ μάννα; Ὡς τῆς δώδεκα τῆς νύκτας πολεμᾷ μὲ τὸ λυχνάρι, πότε νὰ πλέκῃ, πότε νὰ ράβῃ, πότε νὰ μπαλώνῃ... Ἐπῆρες Ἀργυροῦλα τὸ λιβάνι καὶ τὰ σπῆρα; ἐγὼ ἔχω τὸ λάδι.

— Ἐδῶ τάχω. Δὲ σοῦ λέω, εἶμαι ξεμουχλισμένη, ὅπως λένε, μὰ ὅχι τόσο ποῦ νὰ ξεχάσω τὸ λιβάνι τῆς Παναγίας. Κι' ἡ Ἀργυροῦλα ἡ γαλανομάτα ἐχαμογέλασε ἕνα χαμόγελο εὐχαριστημένο, ἕνα χαμόγελο, νὰ εἰπῇ κανεὶς, θριάμβου.

Τὰ κορίτσια ἀπὸ μέσα ἀπὸ τοὺς ἀγρούς, ποῦ μοσχοβολοῦσαν θυμάρη, ἔχοντας συντροφιά τὸ

κελάιδισμα τῶν καρδερινῶν, ποῦ πετούσαν ἀπὸ ἀγκαθᾶκι σὲ ἀγκαθᾶκι καὶ ἀποχαιρετοῦσαν τὴν ἡμέρα, ἔφθασαν εἰς ἕνα μικρὸ ὕψωμα, ὅπου ἦτο ἐκκλησοῦλα, τιμημένη μὲ τὸ ὄνομα τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Μετεκίνησαν μιὰ ἀρκετὰ μεγάλη πέτρα ποῦ ἦταν στηρίξια τοῦ στυλοῦ τοῦ καμπαναριοῦ, ἐπῆραν τὸ κλειδί, καὶ ἀνοιξαν τὴ θύρα τῆς ἐκκλησίας.

Ἀφοῦ ἐπροσκύνησαν μὲ μεγάλη κατάνυξι καὶ εὐλάβεια, κατέβασαν τὰ κανδύλια, τὰ ἐκαθάρισε ὠμορφὰ, ὠμορφὰ ἡ Καλήτσα, τὰ ἐγέμησε λάδι, καὶ τὰ ἀναψε. Ἐνῶ ἡ Ἀργυροῦλα ἐσάρωσε τὴν ἐκκλησία, ἐκαθάρισε τὸ παγκάρι καὶ ἄφησε τὸ λιβάνι τῆς νὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὴν πρώτη ἱεροτελεστία.

Ὅταν ἐτελείωσαν σὰν κελὲς χριστιανοπούλες καὶ νοικοκυροπούλες τὴν εὐπρέπεια καὶ τὴν τακτοποίησι τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ, πάλιν προσευχήθησαν μπροστὰ στὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς μελαγχροινῆς, ποῦ εἶνε κυριεμένη ἀπὸ τὴν πολυκαίρια, καὶ ἴσως γιὰ τοῦτο νὰ ὀνομάζεται μελαγχροινὴ, καὶ ἐκάθισαν εἰς τὴν θύρα τῆς ἐκκλησίας νὰ ξεκουραστοῦν.

Ἦτο πολὺ ὠραία, ἀληθινὰ, εἰκὼν, ἡ δύο ὠμορφες αὐτὲς κοπέλλες ἡ τόσο ἀντίθετες καὶ εἰς τὴν ὠμορφίαν καὶ εἰς τὸ χαρακτῆρα, ἡ μία μὲ τὴ ζωηρότητα τῆς καὶ τὴν ἐφροντισία τῆς, ἡ ἄλλη μὲ τὴ γλύκᾶ τῆς καὶ τὴ γνῶσί τῆς, καθισμένες εἰς τὴ θύρα τῆς ἐκκλησίας, μέσα στὴν ὠμορφίαν τῆς μαγευτικῆς ἐκείνης βραδείας.

Ἡ σκιὰ ποῦ ἀρχίζε νὰ πέφτῃ καὶ νὰ διώχῃ ἀγάγια, ἀγάγια τὴ χρυσὴ κοκκινιάδα τοῦ οὐρανοῦ, ἔδινε εἰς ὅλα τὰ γύρω ἀντικείμενα καὶ εἰς τῆς μορφῆς τῶν κοριτσιῶν ὠραία ὄψι.

— Ἐτσι λοιπόν, Καλήτσα μου, δουλειὰ, καὶ πάλι δουλειὰ. Μὰ καὶ γὼ δουλεύω, πλέκω ὅλο ἕνα τὴ νταντέλά μου. Ξέρεις, Καλήτσα, σήμερὰ ἤμουνα κάτω στὸ λιμάνι.

— Γι' αὐτὸ εἶσαι τόσο εὐχαριστημένη; γελοῦν καὶ τὰ ποδογύρια σου. Ἐλα, Ἀργυροῦλα, πές μου, ἀπὸ ποῦ περιμένεις γράμμα καὶ κατέβηκες στὸ λιμάνι; Πές μου τὸ μυστικὸ σου. Σὲ ποῖον ἔχεις δοσμένη τὴν καρδιά σου;

— Σὲ κανένα· ἐγὼ, Καλήτσα μου, θὰ πάρω καρδιές, μὰ δὲ θὰ δώσω τὴ δική μου, τὴ θέλω γιὰ τὸν ἐξυτό μου.

Καὶ πάλι γέλοιο, δυνατὸ αὐτὴ τὴ φορά.

— Πές μου.. ἄστα αὐτά.. τώρα.. πές μου τὸ μυστικὸ σου. Ὅχι σοῦ πῶ κι' ἐγὼ τὸ δικό μου, ἐξαικολούθησε ἡ Καλήτσα, καὶ ἐγάιδεψε τὴ συντροφισσά τῆς μὲ εὐκρίνεια καὶ πραγματικὴ ἀγάπη. Γιατί δὲν ἔχεις ἐμπιστοσύνη σὲ μένα ἀπὸ μικρὰ παιδικὰ μαζὺ μεγαλώσαμε, καὶ τώρα νὰ χῆς μυστικὸ ἀπὸ μένα;

Η ΣΑΡΑ ΜΠΕΝΑΡ (Ρήτωρ)

— Καλὰ λοιπόν, μὰ.. θὰ μὴ πῆς καὶ σὺ τὸ δικό σου... Νὰ δὲν ἔχω νὰ σοῦ πῶ τίποτα... Διάβασε: καὶ θὰ δῆς...

Καὶ ἡ χαριτωμένη κοπέλλα ἐβγήκε ἀπὸ τὸ στήθος τῆς ἕνα γράμμα.

— Πῶς θέλεις, πονηρή, νὰ δικτάσω; ξέρεις πολὺ καλά, πῶς δὲ γνωρίζω γράμματτα, καί, ἐσκοτίνισσε κιόλας.

— Μήπως ξέρω καὶ γὼ τόσα, ποῦ νὰ δικτάσω τὰ γραμμένα· μόλις δύσκολα βγάξω τὰ γράμματτα τοῦ βιβλίου. Μὰ μὴ τὸ διάβασε ὁ μπαρμπᾶ-Μαθιός, ὁ καυμένος, κάτω στὸ λι-

μάνι. Λοιπόν, Καλήτσα μου, τὸ γράμμα ἐρ-χεται... ἀπὸ πολὺ μακριά... φέρν... ἀπὸ τὸν πόλεμο... Εἶναι ἀπὸ ἕνα παλληκάρι ποῦ μοῦ πῆρε τὴν καρδιά μου, καὶ εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένη ποῦ μοῦ τὴν πῆρε, θὰ μὴ βάρουνε πολὺ, νὰ τὴν ἔχω.

Καὶ πάλιν ἄλλα γέλοια ἀτελείωτα.

— Γελάς ἀπὸ τὴ μεγάλη σου χαρά. Ἐσύ, ψεύτρα, μὴ εἶπες, πῶς θὰ πέρνης καρδιές.

— Τί σοῦ εἶπα; λόγια ἦτανε τὰ πῆρε ἀγέρας. Τὸ γράμμα βλέπεις, εἶν' ἐδῶ.

Καὶ μὲ ἀγάπη τὸ ἔφερε στὰ δροσερά τῆς

χείλη και τὸ φίλησε μὲ ὅλη τὴ δύναμι τῆς ψυχῆς της.

— Τὶ κρίμα! Καλήτσα, νὰ μὴ μπορούμε νὰ τὸ διαβάσουμε. Λέει τόσο ὠραία πράγματα! Εἶναι τόσο γεμάτο ἀγάπη! Φκντάσου, γράφει, πῶς στὴ μάχη—ἡ μάχη εἶναι ὅταν ἀνοίγη ἡ φωτιὰ καὶ πέφτουνε βροχὴ τὰ βόλια — λοιπὸν στὴ μάχη, πρῶτα παρακαλεῖ τὴ Θεοτόκο, ἔπειτα βάνει ἐμένα στὸ νοῦ του καὶ μ' αὐτὸ τὸ στοχασμὸ μπροστὰ στὰ μάτια του, πολεμάει. "Αχ! Καλήτσα, τί εὐτυχισμένη ποῦ εἶμαι! "Ας μοῦ τὸν φυλάξῃ ἡ μεγαλόχαρη ἡ Παναγία. Τὶ τάμμα νὰ τῆς κάνω; Πάντα νὰ σαρῶνῶ τὰ ἐρημοκλήσια της, ν' ἀνάβω τὰ κεντύλια της; Ὅθ τῆς κεντήσω καὶ ἓνα ὠραῖο κάλυμμα γιὰ τὸ προσκυνητᾶρι τῆς ἐκκλησίας τῆς χώρας, κάτω.

— "Ἐχω κι' ἐγὼ ἓνα τάμμα, Ἀργυροῦλα. Μὰ δὲ μοῦ εἶπες τὸ ὄνομα τοῦ ἀγαπημένου σου. "Αμα μοῦ πῆς τ' ὄνομά του, θὰ σοῦ πῶ κι' ἐγὼ τὸ μυστικὸ μου.

— Κύτα καυμένη, νὰ μὴ μὲ προδόσης!

— Ἐγὼ! Ἀργυροῦλα, ἐγὼ! νὰ σὲ προδόσω;

— Ἐξάχασα ἀπάνω στὴν τρέλλα τῆς χαρῆς μου, πῶς σ' ὀνομάζουσε ἡ γνωστικὴ, καὶ πῶς μπορεῖ κανεὶς καλλίτερα νὰ μπιστευθῇ σ' ἐσένα παρὰ στὸν πνευματικὸ. Λοιπὸν ὁ ἀγαπημένος μου, ποῦ νὰ μοῦ τὸν φυλάξῃ ἡ Μεγαλόχαρη, εἶναι... εἶναι... νὰ... εἶναι τὸ γαλταδέρι σου... ὁ Ἀντώνης ὁ Χωραφᾶς.

Εἶχε νυκτώσει τέλεια σχεδόν, ἀλλιῶτικα ἡ Ἀργυροῦλα θὰ ἐτρόμαζε ἀπὸ τὴ χλωμάδα, ποῦ ἐσκέπασε τὸ πρόσωπο τῆς φιλενάδας της.

— Ἀγαπίσαστε πολὺν καιρὸ, Ἀργυροῦλα, ἐρώτησε μὲ φωνὴ τρεμουλιαστή;

— Καρὸ; δύο χρόνια τώρα.

"Ὅλη παραδομένη ἡ εὐτυχισμένη κόρη στὴ χαρὰ της, δὲν ἐπρόσεχε τὴ συγκίνησι τῆς φιλενάδας της. Ἄρχισε νὰ τῆς διηγῆται τῆς πρώτες ἡμέρες τῆς ἀγάπης της, τοὺς ὅρκους της, τὰ ὄνειρά της καὶ πῶς ὕστερα ἀπὸ ἓνα χρόνο θὰ ἐστεφανόνουνταν.

Ἡ Καλήτσα δὲν ἄκουε τίποτε πλέον ἀπὸ ὅσα ἔλεγε ἡ φίλη της. Ὑδρὸς κρύος ἔβρεχε τὸ μέτωπό της καὶ ἐνοιοθε μέσά της τὴν καρδιά της νὰ χάνεται, ἐνόμιζε πῶς ἦτανε τὸ τέλος της.

"Ὑστερα ἀπὸ ὦρα, πνίγοντας ἓνα στεναγμὸ.

— Πᾶμε, Ἀργυροῦλα, εἶπε ἐνύχτωσε, θὰ μᾶς ζητᾶνε στὰ σπίτια μας.

— Αὔριο, Καλήτσα μου, θὰ πᾶς στὴ λειτουργία; ἄχ! πῶς θέλω νὰ σὲ βλέπω, γιὰ νὰ σοῦ λέω γιὰ τὴν ἀγάπη μου.

— Δὲν ξέρω.. θὰ πάη ἡ μάνα πιπτεῶ... ἐγὼ θὰ μείνω σπίτι.

Ἡ Ἀργυροῦλα μάλιστα στὸ δρόμο ποῦ κατέβαιναν στὴ χώρα θυμήθηκε νὰ ρωτήσῃ τὴ φιλενάδα της γιὰ τὸ μυστικὸ της.

— Λοιπὸν, Καλήτσα, μπρὸς. Πές μου τώρα τὰ δικά σου.

— Ἐγὼ, Ἀργυροῦλα μου, σὲ γέλασα, γιὰ νὰ μάθω τὸ μυστικὸ σου... Δὲν ἀγαπῶ κενένα.

— Μὰ, μοῦ εἶπες, πῶς ἔχεις ἓνα τάμμα. Για τί λοιπὸν τῶχεις;

— Τῶχω τὸ τάμμα.. καὶ ἐλπίζω στὴ Θεοτόκο, πῶς θὰ τὸ κάνω. "Ὅταν θὰ τὸ κάνω θὰ τὸ δῆς., θὰ τὸ δῆ ὅλη ἡ χώρα.

— Τί ἔταξες; λάδι.. κερί.. τί;

Δὲν ἐφκντάζετο τὸ τρελλοκόριτσο, πῶς μπορούσε, νὰ προσφέρῃ τίποτε ἄλλο στὴν Παναγία.

— Οὔτε λάδι, οὔτε κερί. Σοῦ εἶπα, πῶ, ἄμα θὰ πάω τὸ τάμμα μου θὰ τὸ δῆς.

Εἶχαν φθάσει στὴ χώρα πλέον καὶ ἐκκλονυχτίζοντο.

— Καλὴ νύχτα, Καλήτσα, δὲν μοῦ εἶπες τὸ μυστικὸ σου.. ἔννοια σου... δὲ θὰ σοῦ πῶ πιὰ κι' ἐγὼ τίποτε.

— Καλὴ νύχτα, Ἀργυροῦλα μου, μὴ θυμώνης, θὰ στὸ πῶ ἄλλη ὥρα..

Μόλις ἡ καυμένη ἡ Καλήτσα ἐμπῆκε στὸ σπίτι, ἡ μάνα της τὴν ἐμάλωσε, τὴν προσπῆρε, γιὰ τὴν ἄργησε.

— Ἐέρεις πῶς εἶναι δουλεῖα στὸ σπίτι τὸ σαββατόβραδο, κι' ἀντὶ νὰ γυρίσης γλήγορα, ξεχάστικες μὲ τὴν τρελλο-Ἀργυροῦλα. Εκείνη εἶναι ἀρχόντισσα, ἔχει μετρητὰ καὶ γαμπρὸ πλούσιο. Ἐμεῖς, πικιδί μου, εἴμεθα φτωχοὶ ἄνθρωποι, μόνο μὲ τὴ δουλεῖα θὰ βγοῦμε μπροστὰ.

— Οὔτε λέξι ἐβγαλε ἡ Καλήτσα. Πρόθυμη ἄρχισε τὴ δουλεῖα καὶ τὴν ἐτοιμασία τοῦ φτωχικοῦ τοῦς δεῖπνου. Ἀφοῦ ἐδείπνησαν, ἐπῆρε τὰ δύο ἀδερφάκια της, ποῦ ἐκοιμούνταν κοντὰ της, τοὺς ἔστρωσε δίπλα στὸ κρεβάτι της σ' ἓνα εἶδος καπεναδάκι καὶ ἐπλάγιασε κι' αὐτὴ, ἀφοῦ ἐσταυροκοπήθηκε. Τὰ μάτια της ἔτρεχαν χονδρά, χονδρά δάκρυα καὶ ἔβρεχαν τὸ προσκέφαλό της. "Ὅλη τὴ νύχτα τὴν ἐπέρασε ἀγρυπνῶν, κλαίοντας, ἀλλὰ οὔτε μιὰ στιγμή ἐγόγγυσε, οὔτε παρεπονέθηκε γιὰ τὴν τύχη της.

Τὸ πρῶτ' ὅμως ἐχάραξε, ἐσηκώθηκε, ἐσκεπάσθη μ' ἓνα μποζᾶ ἀπὸ τὸ κεφάλι, ἐβγήκε ἀγάλλει, ἀγάλλει ἀπὸ τὴν πίσω θύρα τοῦ σπιτιοῦ, ποῦ ἦτανε σ' ἓνα στενὸ καὶ ἔτρεξε στὴν ἐκκλησίαν. "Ὅτι εἶχε φθάσει ὁ γέροντας κενδυλανάπτης. Εἶχε ἀνοίξει τὴ θύρα καὶ ἐτοιμάζετο νὰ σημάνῃ τὸν ὄρθρο.

Ἐμβῆκε ἡ Καλήτσα, ἔτρεξε μπροστὰ στὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας. Ἄφηκε ἐκεῖ τὰ δάκρυα

της νὰ τρεῖζουσε καὶ σκύβοντας ὡς κάτω, ἔκανε τὸ σταυρὸ της. Παρακαλοῦσε τὴ Θεοτόκο: Παναγία μου μεγαλόχαρη, δὲ φθονῶ τὴν ἄλλη, μόνο φέρτονε πίσω γερό καὶ τιμημένο.. ἄς μὴ ἦναι καὶ γιὰ μένα... Δόσε μου τὴ χάρι ν' ἀγαπῶ πάντα τὴν Ἀργυροῦλα... τὸ τάμμα μου θὰ σοῦ τὸ φέρω: καὶ μηχανικῶς τὸ χέρι της ἐχάιδεψε τὸ καστανὸ της κεφάλι...

Σωστὰ στὸ γύρισμα τοῦ χρόνου, πάλι σαββατόβραδο.

Μεγάλῃ ἀντάρα στὴ μικρὴ χώρα τοῦ δροσεροῦ νησιοῦ ἀντάρα χαρῆς καὶ ἐτοιμασίας. "Ὅλοι ἦτανε στὸ πόδι. Τὴν ἄλλη μέρα θὰ ἐγίνονταν ὁ γάμος τοῦ Ἀντώνη τοῦ Χωραφᾶ ποῦ ἦτανε ὄνομα καὶ πρᾶγμα χωραφᾶς καὶ εἶχε γυρίσει δύο βδομάδες τώρα ἀπὸ τὸν πόλεμο, μὲ τὴν ἀνοιχτόκαρδη γαλανομάτα τὴν Ἀργυροῦλα τοῦ Χατζῆ-Νικόλα.

"Ὅλοι λοιπὸν στὸ πόδι, βιολιτισῆδες καὶ πιγιδιᾶτορες. Γλυκὰ σπιτικά καὶ κουφέτα καὶ ζαχαρικά φερμένα ἀπὸ τὴ Σύρα μαζὺ μὲ τὰ στέφανα καὶ τὰ δῶρα τῆς νύφης. Ὁ πεθερὸς ἐτοίμαζε ν' ἀνοίξῃ ἓνα βρελέτι δέκα χρόνων γιὰ τὸ πανηγύρι τοῦ γάμου τοῦ γιοῦ του.

Τ' ἀργὰ ἔστειλε ἡ Ἀργυροῦλα καὶ παρᾶγχειλε τῆς Καλήτσας νὰ πάη νὰ δῆ τὰ τρακαμένα καὶ τὰ χρυσαφικά ποῦ εἶχε στείλει ὁ γαμπρός. Ἐτρεξε ἡ Καλήτσα ἀφοῦ ἐσυγυρίστηκε κομματί, χωρὶς νὰ βγάλῃ τὸ ἄσπρο τουλπάνι ἀπὸ τὸ κεφάλι της.

— Μπᾶ, Καλήτσα, κάτι φκνισμένη; τῆς λέει ἡ Ἀργυροῦλα καὶ ἄρχισε νὰ τῆς δείχνῃ τὰ δῶρα.

— Ἐλούστηκα γιὰ νὰ χτενιστῶ ὠραῖα αὔριο καὶ εἶναι τὰ μαλλιά μου ἀκόμη βρεγμένα.. Τί ὠραῖα πράγματα, Ἀργυροῦλα μου, νὰ ζήσης, νὰ τὰ χαρῆς.

Καὶ ἔπικνε καὶ ἄφησε τὸ δακτυλίδι τὸ μονόπετρο, τὰ σκουλαρίκια καὶ τὴν καρφίτσα τὰ στεφανιάτικα δῶρα τοῦ γαμπροῦ. Τὰ μάτια της ἦταν γεμάτα κλοσὺνη καὶ πόνου.

— Νὰ πηγαινῶ τώρα, γιὰ τὴν ἄν ἀργήσω περισσότερο, μπορεῖ νὰ μαλώσῃ ἡ μάνα.

— Νὰ ρθῆς αὔριο νωρίτερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους νὰ μὲ δῆς ποῦ θὰ ντυθῶ.

Καλὰ... καλὰ... κληνύχτα... καὶ κλοξήμερωμα...

Τὴν ἄλλη μέρα ὠμορφοστολιμένη ἡ Καλήτσα, ἀφοῦ ὡς τὴν τελευταία στιγμή ἐκράτησε τὸ φκνίλι γιὰ νὰ μὴ χαλάσῃ ἡ χτενισιὰ της, ὅπως ἔλεγε, καὶ ἀφοῦ ἀργοπύρησε, ὅσο μπόρεσε καὶ ἄφησε νὰ φύγουν οἱ δικοί της μπροστὰ, ἔφτασε στὸ σπίτι τῆς φιλενάδας της.

Ἀνέβηκε τὴ σάλα καὶ ἀπὸ τὸ ἀνοιχτὸ χαγιάτι, ποῦ ἦτανε ἀρκαδιασμένοι οἱ βιολιτισῆδες γιὰ τὸ μὴ εἶχε φθάσει καὶ ὁ γαμπρός, ἐμπῆκε στὴ σάλα. Ἡ νύφη ἔτοιμη, στολισμένη ἐκάθουσαν στὸν κναπέ. Ὁ γαμπρός ἐπεπατοῦσε ἐπάνω κάτω καὶ τὴν ἐκαμάρωνε.

Καλήτσα, ἐξεφώνησε ἡ νύφη, ἄμα ἀντίκρουσε τὴν φιλενάδα της, ποῦ μὲ τὰ κοντὰ της ὡς τ' αὐτὰ μαλλιά τὰ δεμένα ὀλοτρόγυρα μὲ μιὰ γαλάζια κορδέλλα, ὡμοίαζε σὰν κοριτσάκι δέκα πέντε χρόνων. Καλήτσα! γιὰ τὴν ἄργησες; Πῶς εἶσαι ἔτσι; Ποῦ εἶναι ἡ ὠραῖες σου πλεξίδες; !!!

"Ἐκαμα τὸ τάμμα μου, Ἀργυροῦλά μου.

Μὰ γιὰ ποιὸν ἔκαμες αὐτὸ τὸ μεγάλο τάμμα; αὐτὴ τὴ μεγάλη θυσία; γιὰ ποιὸν ξεχωριστὰ, γιὰ ποιὸν εὐτυχισμένο;

Τὰ κοψα, ἀποκρίθηκε ἀργὰ, ἀργὰ ἡ Καλήτσα καὶ ἐκύταξε τὸ γαμπρὸ κατὰμάματα, τὰ κοψα... καὶ τ' ἀφίερωσα.. στὴ χάρι της γιὰ νὰ δῶ... τὴν Πικριδᾶ μου Νικητῆρα δοξαμένη.

Μὴ λάμψι ἐπέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ τοῦ γαμπροῦ καὶ χύθηκε στὰ μάτια του.

Καυμένο κορίτσι, ἐμουρμούρισε· εἶσαι ἄγγελος τοῦ οὐρανοῦ, μὰ ὁ ἄγγελος τῆς γῆς μ' ἔχει μαγεμένο.

Τὴν παρᾶπάνω κυριακὴ ὅταν οἱ νεόνυμφοι, κατὰ τὴ συνήθειαν τοῦ νησιοῦ, ἐπῆγαν γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἐκκλησίαν, εἶδαν νὰ κρέμονται στὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας δύο ὠραῖες καστανὲς πλεξίδες δεμένες μὲ γαλάζια κορδέλλα. Τὴν ὦρα ποῦ ἐφευγαν, ὁ γαμπρός προσκυκωνώντας τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας, ἐφίλησε τὴν ἄκρη τῆς μιᾶς....

ΑΙΚ. Β. ΚΑΤΣΥΦΟΥ

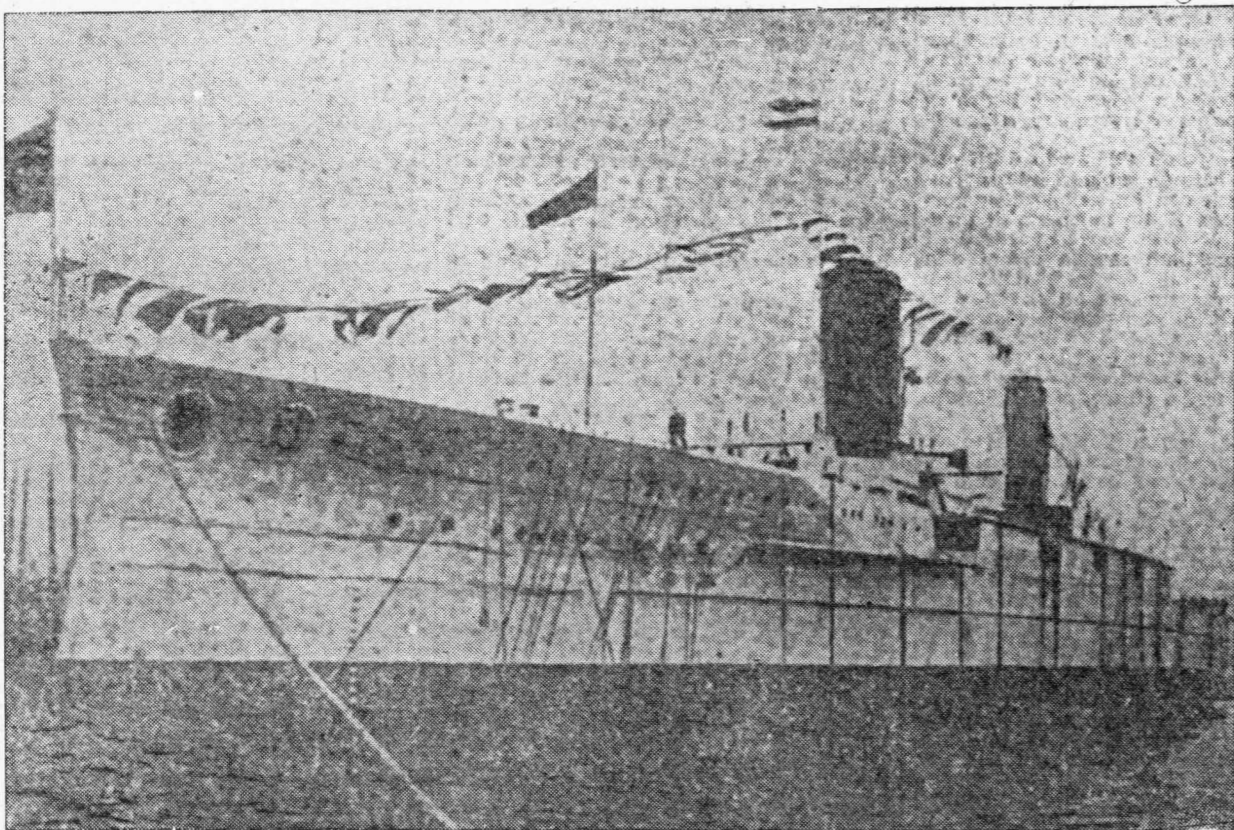
1914

— Χρόνε καινούργιε, πέ; μου, τί φέρνεις; σ' ἄσπρα σου φύλλα τί θὰ γαυφῇ; Ἐκεῖνος ποῦ ζήσει στὸ γύρισμά σου, χαρὲς γιὰ λύτες; τ' ἔχει νὰ δῆ;

— Γλύκες καὶ πίκρες εἶμαι γεμάτος, μίσος ἀγάπη, πόνου, χαρὰ... Γλυκὰ τραγούδια μαζὺ μου ἔργων καὶ μοιρολόγια φουμακερά.

— Ἐγὼ τὰ φέρνω, μὰ... δὲν ὀρίζω τὸ μοῖρασμά του κλοῦ, ἢ κακό. Ἡ τύχη ἀρπάζει καὶ τὰ σκορπίζει γελῶντες γέλιο... σατανικό.

ΑΙΚ. Δ. ΚΑΤΣΥΦΟΥ

ΤΟ ΥΠΟ ΣΥΜΦΩΝΙΑΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΔΡΗΝΔΩΤ

ΙΔΑ ΖΑΚΜΑΝ

Ὡς γνωστὸν, πρὸ πολλοῦ ἔχουν συστηθῆ ἰδίως ἐν Ἀμερικῇ καὶ Ἀγγλίᾳ, σύλλογοι τῶν καλουμένων εὐγενιστῶν, ἤτοι ἐκείνων, οἵτινες μελετῶσι τοὺς τρόπους τῆς βελτιώσεως τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Ἐπιδιώκεται διὰ τῶν σωματείων τούτων, ὡς καὶ διὰ συνεδρίων ἐιδικῶν, τὰ ὁποῖα τελευταίως ἐγένοντο, ἡ ἐξευγένισις τῶν ἀνθρώπων δι' ἐπιλογῆς τοῦ ὑγιανοῦ καὶ ὁμοίου καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν παραδεδομένων τῆς βιολογίας, τῶν θεωριῶν τῆς κληρονομικότητος καὶ ἐξελίξεως.

Αἱ πρὸς τοιοῦτον εὐγενῆ ἀληθῶς σκοπὸν προσπάθειαι χρονολογοῦνται ἀπὸ πολλῶν αἰώνων, καὶ οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι πρῶτοι φαίνεται ἔδωκαν τὴν ὁδήσιν πρὸς τοῦτο, καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφεῶν ἀπασχολήθησαν πρὸς τὸ σοβαρώτατον τοῦτο διὰ τὴν ἀνθρώπινην φυλὴν θέμα. Τοιοῦτοι δὲ εἶνε ὁ Πλάτων, Εὐριπίδης, Ἀριστοτέλης, Ξενοφῶν καὶ Πλούταρχος. Δὲν κρίνομεν ἄσκοπον ὅπως παραθέσωμεν περικοπὰς ἐκ τῶν δύο τελευταίων συγγραφεῶν ὡς ἐπικαίρους.

Κριοὺς μὲν καὶ ὄνους διζήμεθα, Κύρνε, καὶ

ἵππους εὐγενείας, καὶ τις βούλεται ἐξ ἀγαθῶν κτήσασθαι, γῆμαι δὲ κακὴν κακοῦ οὐ μελεδαίνει ἐσθλὸς ἀνὴρ, ἦντι χρήματα πολλὰ διδῶ : οὐδὲ γυνὴ κακοῦ ἀνδρὸς ἀναίνεται εἶναι ἄκοιτις πλουσίου, ἀλλ' ἀφνεὸν βούλεται ἀντ' ἀγαθοῦ : χρήματα γὰρ τιμῶσι : καὶ ἐκ κακοῦ ἐσθλὸς ἔγημε, καὶ κακὸς ἐξ ἀγαθοῦ : πλοῦτος ἔμιξε γένος :

(Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ περὶ Θεόγνιδος)

Ἡ δευτέρα εἶνε τοῦ Πλουτάρχου μας εὐγενείας καὶ ἔχει ὡς ἑξῆς.

Ἄπιστος ἡ τῶν σοφιστῶν συκοφαντία κατὰ τῆς εὐγενείας, εἰ μὴδὲ τὰν μέσῳ καὶ πᾶσι γνώριμα σκοποῦσιν, ὅτι πρὸς τὰς ὁχείας τοὺς εὐγενεῖς ἵππους καὶ κύνας ὠνοῦνται καὶ κιχῶνται, καὶ ἀμπέλων εὐγενῆ σπέρματα καὶ ἔλαιων καὶ τῶν ἄλλων δένδρων, ἀνθρώπου δὲ οὐδὲν ὄφελος νομίζουσι εὐγένειαν εἰς τὰς μελλούσας διαδοχάς.

Αἱ ἰδέαι τῶν εὐγενιστῶν τελευταίων ἔλαβον κυρίως ἐν Ἀμερικῇ μεγάλην διάδοσιν. Καὶ αἱ συζητήσεις ἀπὸ τοῦ θεωρητικοῦ πεδίου κατῆλθον εἰς τὸ πρακτικόν. Κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας καὶ κατόπιν συνεδρίου γενομέ-

ΓΑΜΟΙ ΩΡΑΙΟΝ

ΙΔΑ ΖΑΚΜΑΝ

νου πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, μία ἐκ τῶν ἀμερικανικῶν ἱατρικῶν ἐπιθεωρήσεων, ἐκ τῶν ἐχουσῶν εἰδρυτάτην διάδοσιν, προεκήρυξε διαγωνισμόν, διὰ βραβείων γενναίων, πρὸς σύναψιν γάμων ἐξευγενιστικῶν. Ἐννοεῖται ὅτι οἱ ὑποψήφιοι ὑποβάλλονται εἰς ἱατρικὴν ἐξέτασιν, ἐλέγχονται τὰ ληξιαρχικὰ βιβλία τῶν γεννήσεων, καὶ ἐν γένει ἐξετάζονται λεπτομέρεια ἀναγόμενα εἰς τοὺς ἐξευγενιστικούς κανόνες τοὺς μέχρι τοῦδε παραδεγεμένους. Πολλὰ ἰδίως νεαρὰ κόραι καὶ ὠραῖα ἔλαβον μέρος εἰς τὸν διαγωνισμόν, ὡς καταφαίνεται καὶ ἐκ τῆς δημοσιευμένης ὀπισθεν εἰκόνας τῆς διεκδικούσης τὸ πρῶτον βραβεῖον Ἀμερικανίδος δεσποινίδος Ἰδας Ζάμαν.

ΛΑΜΠΡΥΝΙΔΗΣ

Ο ΠΑΛΑΜΑΣ ΩΣ ΡΗΤΩΡ

Ὁ ποιητὴς Παλαμᾶς, χωρὶς νὰ ἔχη τὸ μεγάλο ἀνάστημα τοῦ Βαλαωρίτου, διὰ τὸν ὁποῖον ὠμίλησε προχθές, καὶ τὴν ἐξωτερικὴν παραστατικότητα τοῦ ποιητοῦ τοῦ «Φωτεινοῦ», ἐφαίνετο ἐπάνω εἰς τὸ μικρὸν βῆμα τοῦ Ἀνκειοῦ τῶν Ἑλληνίδων σωστὸς γίγας. Γίγας τοῦ πνεύματος, τῆς φαντασίας, τῆς τέχνης, τοῦ ὕφους. Ὅσον ἐμεγάλωνεν εἰς τὰ μάτια ὄλων μας τὴν ποιητικὴν φυσιογνωμίαν τοῦ Βαλαωρίτου, τόσον ὁ ἴδιος ὑψώνετο καὶ ἐμεγάλωνεν εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν συνείδησίν μας.

Σπανίως ἔως τώρα ποιητὴς καὶ κριτικὸς ἔδωκε τόσο ἀπὸ τὴν ἰδικήν του ψυχὴν καὶ τὸ ἰδικόν του πνεῦμα καὶ τὴν ἰδικήν του δύναμιν εἰς τὸ ἔργον καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ κρινομένου, καὶ σπανίως εἰς τὴν Ἑλλάδα ρήτωρ κατέκτησε καὶ ὑπεδούλωσε τὸ ἀκροατήριόν του, ὅσον ὁ κ. Κωστής Παλαμᾶς.

Ρήτωρ χωρὶς ἀερολογήματα, χωρὶς στολίδια καὶ κοσμητικά, ρήτωρ ποῦ ἀπλᾶ, κλασικὰ, ὄλο καὶ μὲ ὀγκολίθους, ὄλο καὶ μὲ λευκὸ Πεντελήσιο πελεκημένον μάρμαρο ἔστησε τὸν στυλοβάτην ἐνὸς ἐμπνευσμένου ἀδελφοῦ του. Ρήτωρ ποῦ μὲ τὴν δυνατὴν σμίλην ἐνὸς Φειδίου, ἐχάραξε μίαν μεγάλην καὶ ὠραίαν μορφήν καὶ μὲ τὴν προῆν ἐνὸς δημιουργοῦ τῆς ἐφύσησε ζωὴν καὶ πνεῦμα.

Κανεὶς ἀπὸ τοὺς συγχρόνους τοῦ Βαλαωρίτου, κανεὶς ἀπὸ ὅσους ἔζησαν μαζὴ του, κοντά του, κανεὶς ἀπὸ ὅσους τὸν ἀκουσαν νὰ ἀπαγγέλλῃ καὶ νὰ ὀμιλῇ κανεὶς ἀπὸ ὅσους τὸν παρακολούθησαν εἰς τὸ ἔργον του, εἰς τὴν δρᾶσίν του, εἰς τοὺς πόθους καὶ τὰ ὄνειρα καὶ τὰς ἐλπίδας του, δὲν ἐγνώρισεν τὸν ποιητὴν τῶν «Μνημοσύνων», ὅσον ἐκείνοι ποῦ εἶχαν τὴν

χαρὰν καὶ τὴν μοναδικὴν ἀπόλαυσιν νὰ ἀκούσουν τὸν Παλαμᾶν.

Ἀλλὰ καὶ κανεὶς ἀπὸ τοὺς πολλοὺς, ποῦ, χωρὶς νὰ ἔχουν διαβάσει δέκα στίχους τοῦ ποιητοῦ τοῦ Τάφου καὶ τῆς Πολιτείας καὶ Μοναξιάς, λέγουν ὅτι δὲ τὸν ἐντροπῶν, κανεὶς δὲν ἔλειπεν ἀπὸ τοῦ νὰ φύγῃ ταπεινωμένος, ἐκμηδενισμένος, ἐξευτελισμένος ἀπὸ ἐντροπῆν, διότι τόσον ἀδίκησε καὶ τόσον ἀγροῦσε μίαν ἀπὸ τὰς πλέον μεγάλας καὶ δυνατὰς ποιητικὰς φυσιογνωμίας τοῦ αἰῶνός μας. Ἔνα διδάσκαλον τοῦ λόγου καὶ τῆς τέχνης; Ἑλληνα, τὸν πρῶτον μεταξὺ τῶν συγχρόνων του, ἂν ὄχι τὸν πρῶτον ἐν γένει ἀπὸ τοὺς πρώτους.

Κ ΠΑΡΡΕΝ

Η ΛΑΣΚΑΡΙΝΑ ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑ

Α'

Ἡ Μπουμπουλίνα ἦτο ὠραία,
εἶχε τὰ βήματα στιβαρὰ,
καὶ ὡς ἡ Ἀρτεμις κολοσοσαία
ἐλαριλάει καὶ φοβερὰ
μεγάλα εἶχεν ὄμματα ἥρας
καὶ βλέμμα σπεῖρον γοργοῦς σπιθηῆρας.
Τὸ χρυσοκέντητον ἔνδυμά της
ζώνη συνέσφιγγεν ἀργυρᾶ,
καὶ ἀπὸ ταύτης εἰς τὰ πλευρὰ της
σπάθη ἐκρέματο ἠχηρὰ!

Ἄλεξ. Σούτσου. «Τουρκ. Ἑλλάς».

Ἡ περικλεῆς τῶν Σπετσῶν Καπετάνισσα Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα, θυγάτηρ Ὑδραίου ἐφοπλιστοῦ, τοῦ Σταυριανοῦ Πινότη, ἐγεννήθη εἰς τὴν εὐάνδρον Νῆσον τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου Ὑδραν, λήγοντος τοῦ ἸΗου Αἰῶνος.

Ἐν νεαρῶτάτη ἡλικίᾳ ἡ Ὑδραία Κόρη ἐνυμφεύθη τὸν πρῶτον τολμηρὸν ἐκ Σπετσῶν θαλασσοπόρον, τὸν Δημήτριον Γζάννουζαν, ὅστις ὀλίγα ἔτη μετὰ τὸν γάμον αὐτοῦ, πλέων κατὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, ἐβυθίσθη ἐκ σφοδρᾶς τρικυμίας μετὰ τοῦ πλοίου καὶ ὀλοκλήρου τοῦ πληρώματος, καταλιπὼν τῇ συζύγῳ αὐτοῦ, πλὴν μικρᾶς περιουσίας, δύο υἱοὺς, Γζάννον καὶ Γεώργιον καὶ μίαν θυγατέρα.

Ἡ νεαρὰ χήρα, ἐξόχως ὠραία καὶ περικλήτητος νέμψη, ἠγαγκάσθη ὑπὸ τῶν συγγενῶν αὐτῆς, ὀλίγον χρόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πρώτου συζύγου, νὰ ἐλθῇ εἰς δεύτερον γάμον μετ' ἐτέρου ἐπίσης Σπεισιώτου πλοιάρχου, τοῦ Δημητρίου Μπούμπουλη, ἀνδρὸς βιαίου χαρακτήρος, ὅστις ἐπιμόνως ἐξῆτει τὴν χεῖρα αὐτῆς ἐπὶ ἀπειλῇ ἀρπαγῆς.

Ὁ Δημήτριος Μπούμπουλης, γενναῖος καὶ

εἰς ἄκρον ριψοκίνδυνος θαλασσοπόρος, οὐ μὲν ἐκτῆσαιτο περιουσίαν κατὰ τὴν πλήρη περιπετειῶν περίοδον τοῦ Ἡπειρωτικοῦ ἀποκλεισμοῦ, πολλάκις διαλαθὼν τοὺς Ἀγγλους καταδρομῆς καὶ τὸ ἄγρυπνον ὄμμα τοῦ Ναυάρχου αὐτῶν Νέλσωνος. Ἀτυχῶς κατὰ τὸ ἔτος 1811 ὁ ἀτρόμητος ναυπόρος, συμπράτων μετὰ τῶν Ρωσικῶν πλοίων, ὧν ὁ κατὰ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν Νάυαρχος Σιγίβιν τὸ τρίτον ἤδη εἶχε παρασύρει τοὺς Ἑλληνας θαλασσομάχους εἰς ἐχθροπραξίας κατὰ τῶν Τούρκων, ἐφορευθῆ προσβληθεὶς ὑπὸ δύο πειρατικῶν πλοίων τῆς Ἀλγερίας, ἐπιτεθέντων ὅπως σκυλεύσωσι τὸ πλοῖον αὐτοῦ, ἐπανερχόμενον ἐξ ἐπικερδοῦς πλοῦς. Ἡ σύρραξις ὑπῆρξε πείσμων καὶ αἱματηρὰ ὁ Δημήτριος Μπούμπουλης, ἐνῶ εἶχεν ἤδη ἀποκρούσει νικηφόρος τοὺς ἐπιτεθέντας Ἀλγερίους, ἀποχωρήσαντας τοῦ ἀγῶνος μετὰ μεγάλων ζημιῶν, ἐπλήγη κατὰ τὸ μέτωπον ὑπὸ σφαίρας ἐχθρικοῦ πυροβόλου, ἰστάμενος μετὰ τοῦ ὑποπλοιάρχου Ἀντωνίου Κοτσινομή ἐπὶ τῆς γερφύρας τοῦ πλοίου καὶ ἐπισκοπῶν τὴν δίωξιν τῶν φεγγόντων πειρατῶν. Ὁ συνετὸς Ὑποπλοίαρχος, ἀποκρύψας ἀπὸ τοῦ πληρώματος τὸν θάνατον τοῦ Κυβερνήτου τοῦ πλοίου, μέχρι οὐ ἀπεμακρύνθη τῶν Ἀλγερίων πειρατῶν, ἠδυνήθη νὰ καταπλεύσῃ ἀνευ ἄλλης τιτὸς ζημίας εἰς Σπέτσας, φέρων πρὸς τὴν ἀτυχῆ χήραν αὐτοῦ τὸν νεκρὸν τοῦ Πλοιάρχου καὶ ἀκέραια τὰ ἐν τῷ πλοίῳ χρηματικὰ αὐτοῦ κεφάλαια.

Ἡ Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα, χήρα ἤδη καὶ ἐκ τοῦ δευτέρου γάμου, καθ' ὃν δύο ἀπέκτησεν ἑξ θυγατέρας καὶ ἕνα υἱὸν τὸν Νικόλαον, τὸν πατέρα τοῦ ἄρτι ἀποβιώσαντος ἐν Σπέτσεις ὑποναύαρχου Γεωργίου Ν. Μπούμπουλη, κάτοχος δὲ σημαντικῆς χρηματικῆς περιουσίας ἐξ ἐκατὸν περίπου χιλιάδων διστήλων, ἐκίνησε τὰς ἀρπακτικὰς διαθέσεις τοῦ ἐπιτετραμμένου τὴν ἐποπτεῖαν τῶν Ναυτικῶν Νήσων Ὀθωμανοῦ Ναυάρχου, Καπετὰν-Πασοᾶ, ἀπειλήσαντος καταδίωξιν καὶ δήμευσιν τῆς περιουσίας τοῦ φονευθέντος συζύγου αὐτῆς, ὡς συμπράξαντος μετὰ τῶν Ρώσων κατὰ τοῦ Ὀθωμανικοῦ στόλου. Ἡ ἀπειλὴ αὕτη ἠνάγκασε τὴν χήραν τοῦ Δημ. Μπούμπουλη νὰ μεταβῇ κατ' ἐπανάληψιν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα τῇ συντόνῳ ἐνεργείᾳ τοῦ Προσβευτοῦ τῆς Ρωσίας Στρογγονῶφ, κατόπιν θερμοῦν συστάσεων τοῦ Ναυάρχου Σιγίβιν, ἠδυνήθη τέλος νὰ ἀποσοβῆσθ τὸν ἀπειλούμενον κίνδυνον καὶ νὰ ἐπαρῆσθ ἡσυχος εἰς τὴν ἐστίαν αὐτῆς. Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐπίσκεψιν αὐτῆς εἰς Κωνσταντι-

νούπολιν ἡ ἀρενόφρων γυνὴ ἐμνήθη εἰς τὰ μυστήρια τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας, ἐπαρῆσθαι δὲ εἰς Σπέτσας, ἦλθεν εἰς συνενόησιν μετὰ τῶν λοιπῶν αὐτόθι μυστῶν, προβάσα καὶ αὕτη εἰς τὰς δεούσας προετοιμασίας διὰ τὸν ὑπερ Ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος μελετώμενον Ἰερὸν Ἀγῶνα. ἐπὶ τούτῳ μάλιστα καὶ ἐναυπήγησεν ἀξιόμαχον πλοῖον, τὸν «Ἀγαμέμνονα», Βρίκιον πρώτης τάξεως, ὀπλισμένον διὰ δεκαοκτὼ πυροβόλων μεγάλης ὀκλής.

Ἄμα τῇ, κατὰ τὴν 3ην Ἀπριλίου 1821, Κυριακῆν τῶν Βαῶν, κηρύξει τῆς Ἐπαναστάσεως ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῶν Σπεισιῶν, ἡ Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα, ἐπιβάσα τοῦ «Ἀγαμέμνονος», κυβερνωμένου ὑπὸ τοῦ πρωτοτόκου αὐτῆς υἱοῦ Γζάννου Δ. Γζάννουζα καὶ φέροντα τὴν κωνηὴν σημαίαν τῆς Ἐλευθερίας, ἔσπευσε, μετὰ τοῦ πλοίου τοῦ Γζίκια Μπότσια, νὰ καταπλεύσῃ εἰς τὸν ἔναντι τοῦ Ναυπλίου ὄρμον τῆς Λέρνης (τοὺς Μύλους) ὅπως ἐπισχύσῃ καὶ κατὰ θάλασσαν τὴν ἀπὸ τινων ἡμερῶν ἀρξαμένην κατὰ ξηρὰν πολιορκίαν τοῦ Ναυπλίου ὑπὸ τῶν Ἀργείων καὶ τῶν περιόικων. ἐκεῖθεν δὲ μεταβάσα ἔφιππος εἰς Ἀργος ἠδυνήθη νὰ ἐμπνεύσῃ ἄμετρον ἐνθουσιασμόν εἰς τοὺς ὄλους ἀπειροπολέμους κατοίκους τῆς χώρας. Τὸ ἀνδρικὸν παράστημα τῆς Μεγάλης Κυρᾶς, ὡς ἀπεκλήθη τότε, ἡ ἔκτακτος ἐπιβολὴ καὶ τὸ ἀρεμάνιον τοῦ ἠθους τῆς ἀσυνήθους ὀπλοφοροῦσης ὑπερόχου Γυνακίδος, οἱ ζωηροὶ καὶ πομπώδεις αὐτῆς λόγοι εἰς Ἑλληνικὴν καὶ Ἀλβανικὴν γλῶσσαν πρὸς Ἀλβανοφώνους ἀκροατὰς, τοὺς ὀμογενεῖς αὐτῆς κατοίκους τῆς Ἀργολίδος, κατέπληξαν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, καὶ μεγάλως ἐνεψύχωσαν τοὺς παρατόλμους πολιορκητὰς τῶν δυσπορθητῶν φρουριῶν τοῦ Ναυπλίου καὶ ἐν γένει τοὺς ἀμάχους Ἀργείους.

Σύγχρονος ἐπιστολὴ τῆς 4ης Ἀπριλίου 1821 τῶν διοικούντων τὸ Ἀργος, Καπετὰν Σταΐκου Σταΐκοπούλου, Ἀθανασίου Ἀσημακοπούλου καὶ λοιπῶν προκρίτων τῆς πόλεως πρὸς τοὺς Ἀρχοντας καὶ Καπεταναίους τῶν Σπεισιῶν (ἐν ἡ συνήπτειο καὶ Γράμμα τῆς Ἀρχόντισσας Καπετάνισσας Μπουμπουλίνας), διὰ τῆς ὁποίας ἐζητοῦντο παρὰ τῶν Σπεισιωτῶν βοήθεια πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ ἀρξαμένου Ἀγῶνος, μαρτυρεῖ τὴν ἐκ τῆς ἐμφανίσεως τῆς ἐκτάκτου αὐτῆς γυναικὸς προσγενομένην ἐνθάρρυνσιν εἰς τοὺς πολιορκητὰς τοῦ Ναυπλίου καὶ τοὺς λοιποὺς κατοίκους τῆς Ἀργολίδος, ἐν γένει: «Ἀρξιβάρωντας τὸ καράβι τῆς Ἀρχόντισσας Μπουμπουλίνας», συνεπέβαινεν ἢ πρὸς τοὺς Ἀρχοντας καὶ Καπεταναίους τῶν Σπεισιῶν ἐπιστολῇ τῶν Ἀργείων προκρίτων, «δισκορπίσαμεν εἰς

»ὄλα τὰ μέρη γράμματα, νὰ βεβαιώσωμεν τὴν
»γενναιότητα καὶ ἀγάπην σας, ὅπου ἔχετε διὰ
»τοὺς ἀδελφούς διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ τὸ γένος
»τῶν Γραικῶν».

«Ἀθήναι»

ΛΑΜΠΡΥΝΙΔΗΣ

ΠΟΛΕΜΟΣ

Γ'.

Ἐὰν τὰ ἀκούραστα αὐτὰ χέρια ἠσύχαζαν
ἔστω καὶ προσωρινῶς θὰ μπορούσε νὰ ἀνα-
παυθῇ καὶ ν' ἀνακτήσῃ τὴ δύναμί της. Ἄλ-
λὰ μὲν φορὰ καὶ ἐπύαναν τὸ θῦμα των θὰ ἦτο
ἀνυπεράσπιστος... Δὲν μπορούσε νὰ ἀνθέξῃ
πλὴν πολὺ στὴν πάλη Ἡράχῃ της ἔσπαζε...
Λίγο ἀκόμη καὶ τὰ ἀχόρταστα χέρια θὰ ἤρ-
παζαν τὴν λείαν των γὰρ ἰὰ τὴν κατασπαρά-
ξουν... Ἐτελείωσε πλέον. Ἀπέκαμε. Οἱ νεκροὶ
ποῦ τὴν ἐκύταζαν ἀπὸ τὸ πάτωμα θὰ μαρτυ-
ροῦσαν ὅτι δὲν εἶχε ὑποχωρήσει... Ἀ!—νὰ ἐτε-
λείωσε. Ἡ πληγὴ του ἄνοιξε πάλι... Ἡσθά-
νετο καινούργιο αἷμα στὰ χέρια της... Ἀποκαμω-
μένη καὶ ζαλισμένη ἀκούμπησε σ' ἓνα στίλο, τὰ
ἀδυνατισμένα της χέρια κρεμασμένα, καὶ τὸ πρό-
σωπὸ της κρυμμένο μέσα στὰ σκεπάσματα.
Γιὰ λίγα δευτερόλεπτα ἔμεινε ἀκίνητη σ' αὐτὴ
τὴ στάσι ἀκούουσα τὸ δυνατὸ κτύπημα τῆς
καρδιάς της, καὶ σιγὰ σιγὰ ἀισήκωσε τὸ κε-
φάλι της κυττάζοντας μὲ ἀπορία γύρω της.
Ἡ σιωπηλὴ ἐκκλησία ἔπλεε στὸ φῶς τῆς σε-
λήνης, καὶ οἱ κλώνοι τῶν κλημάτων ποῦ μεσ'
ἀπ' τὰ παράθυρα ἐφαίνοντο νὰ γέρνουν ἄλλοτ'
ἐμπρὸς καὶ ἄλλοτε πίσω, ἐσχέδιαζαν στὸ πά-
τωμα ποῦ ἦταν στρωμένο μὲ ἄχυρα καὶ μα-
ξιλιάρια, μακρυνὲς μαῦρες σκιές. Ἐξηκολούθη-
σε νὰ παρατηρῇ αὐτὴν τὴ σκηνή, καὶ διὰ
μῆς σηκώθηκε καὶ βούτηξε τὰ χέρια της στὸ
φῶς. Ἦσαν ὑγρά, ἀλλὰ ὄχι μὲ αἷμα. Σὰν ἀ-
στραπὴ ἔτρεξε πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἀσθενοῦς, ἔ-
βαλε τὰ δάκτυλά της στὸ μέτωπό του στὸ ὁ-
ποῖον εἶχαν καθίσει χονδρὲς σταγόνες ἰδρώτος.
Ἡ κραυγὴ τῆς χαρᾶς ποῦ ἀνέβηκε στὰ χεῖλη
της, ἐτρόμαξε τὸν ἄρρωστο, καὶ τὰ βλέφαρά
του πρὶν κλειστὰ ἀνοιγόκλεισαν σπασμωδικά,
ὡς ὅτου βάζοντας αὐτὴ μαλακὰ τὸ χέρι της
ἐπάνω τους τὴν ἠσύχασαν.

Δὲν ὑπῆρχε καιρὸς γὰρ νὰ ξεθευθῇ σὲ ἄ-
καρπη εὐχαρίστησι. Πρέπει νὰ κρατήσῃ σφι-
χτὰ τὴ βοήθεια ποῦ τῆς ἤρχετο νὰ ἐπωφεληθῇ
τῆς ἐκαιρίας, νὰ μὴ δώσῃ καιρὸν στὸν ἐχθρό.
Τὸ παραμικρὸ λάθος μπορούσε νὰ ματαιώσῃ
τοὺς κόπους της — ὁ ἀγὼν ὅλος ἀκόμη ἐμπρὸς
της εἰς ἐπρόκειτο νὰ τὸν στεφανώσῃ μὲ θρίαμβον...
Γιατί ἄλλοτε δὲν εἶχε ποτὲ δοκιμάσει

αὐτὸ τὸ αἶσθημα ποῦ ἀνεξωγοῦσε τὰς ἐνε-
ργείας της, καὶ ἐξιδανίκευε τὸ ἔργον της; Μή-
πως ἦτο ἡ ἐλπίς τῆς νίκης ἐπὶ τῆς νόσου καὶ
τοῦ θανάτου.

Ὁ ἄρρωστος ἐστέναξε βαρειά, καὶ στρα-
φίς πρὸς αὐτὴν, ἀπήντησε στὸ ἐρωτηματικὸν
της βλέμμα μὲ ἓνα λεπτὸν μειδίαμα ἀναγνω-
ρίσεως· τὰ μάτια του ξανάκλεισαν καὶ τὸ χέρι
της ἄλλη μὲν φορὰ ἀκόμη τὸν ἐσφυγμομε-
τροῦσε. Ἐκτυποῦσαν καινικὰ, καὶ μὲ τὸ πρό-
σωπὸ της φωτισμένο ἀπὸ ἐλπίδα ξανάρχισε τὴ
δουλειά της.

Ἐὰν ἐγλύτωνε αὐτὴν τὴν ὑπαρξιν, οὐδέποτε
πλέον ἤθελε ἐπιτρέψει τὴν ἀπογοήτευσιν ἢ τὴν
ἀνεπιείκειαν νὰ τὴν κυριεύσῃ.

Ὅσον τρομερὸς καὶ ἂν ἦτο ὁ πόλεμος δὲν
εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ τὸν καταδικάσῃ ὡς ἀπάν-
θρωπον καὶ ἀδικαιολόγητον.

Διάνοιαι σοφώτεροι τῆς ἰδικῆς της εἶχαν
ἐπὶ ματαίῳ ἀγωνισθῆ νὰ τὸν ἀποτρέψουν, καρ-
δίαι γενναιότεροι τῆς ἰδικῆς της ἀντίκρουσαν κα-
θημερινῶς τὴν δυστυχίαν τὴν ἀτρόμητον. Μή-
πως ἦτο ἄραγε ἡ τιμωρία ἢ ἐπελθοῦσα διὰ
μέσου τῶν αἰῶνων οἵτινες εἶχαν ἀνεχθῆ καὶ
ἐνθαρρύνει τὴν ἀνθρωπίνην δουλείαν—μία μᾶ-
στιξ τῶν λαῶν διὰ τὰς ἀμαρτίας των; Λί-
βαρβαρότητες καὶ αἱματηραὶ προσφοραὶ δὲν
συνέβαλαν ἄραγε εἰς τὸν καθαρισμόν τοῦ ἔθνους
ἀπὸ τὰς μυσαρότητάς του; Ναι, ναι. Αὐτὸ ἦτο.
Ἦτο ἀκριβῶς ἓνας τόσο ἀληθὴς ἀγὼν ἐναντίου
τῆς σήψεως καὶ τοῦ θανάτου, ὅσον καὶ ὁ πα-
ρὼν ἀγὼν ζωῆς καὶ θανάτου ὁ ὁποῖος τὴν ἐδί-
δασκε ταπεινῶσιν, καὶ εὐσπλαγχνίαν... Ἐκοι-
μᾶτο ὁ ἀσθενὴς της; ... Ὁχι ἀκόμη, ἀλλὰ
κάθε μῦς τοῦ σώματός του εἶχε ἀνακουφισθῆ,
καὶ ὁ πυρετὸς εἶχε πέσει. Ἡ ἀναπνοή του ἦτο
εὐκολωτέρα καὶ κανονικώτερα ..

Ἐπρομηθεύθηκε νέες κουβέρτες, τῆς ἐτοπο-
θέτησε ἐπιδεξιῶς στὴ θέσι τῶν παλαιῶν, ἔ-
στρωσε τὴ ποδιὰ της στὸ νέο μαξιλάρι καὶ ἀ-
κούμπησε τὸ κεφάλι του ἀναπαυτικώτερα ἐπάνω
στὸ καθαρὸ καὶ δροσερὸ λινό. Ἐὰν ἐκοιμᾶτο
λίγο! .. Μὲ τῆς μύτες τῶν ποδιῶν της ἐπῆγε
νὰ χαμηλώσῃ τὸ φῶς τοῦ φαναριοῦ, καὶ ἔπειτα
ἐκάθησε παρατηρῶντας προσεκτικὰ τὸ ἀδυνα-
τισμένο πρόσωπο .. Πόλεμος! — ἡ πάλη τοῦ
πολιτισμοῦ ἐναντίου τοῦ μαρasmus καὶ τοῦ θα-
νάτου... Πῶς εἶχε παρίδη αὐτὴν τὴν τιμημένην
τοῦ ὄψιν; Δὲν πρέπει ποτὲ πλέον νὰ λησμο-
νήσῃ. Κάθε πραγματικὴ πρόοδος εἰς τὸν κό-
σμον, εἶχεν ἐπέλθῃ ἐκ τοιούτων κλονισμῶν. .

Ἐσκυψε μίαν φορὰν ἀκόμη ἀκροαζομένη
προσεκτικὰ. . Ναι, ἐκοιμᾶτο. .

Ἡ ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

ΦΕΜΙΝΙΣΤΡΙΑΙ ΟΘΩΜΑΝΙΔΕΣ

Τὸ χαρακτηριστικώτερον γεγονός τοῦ συγ-
χρόνου μουσουλμανικοῦ κόσμου δὲν εἶνε τὸσον
αἱ ἐξωφρενικαὶ ἐπανάστασις τῶν Νεοτούρ-
κων, ὅσον ἡ χειραφέτησις τῆς γυναικός, ἢ
ὅποια διεδόθη εἰς ὅλας τὰς κοινωνικὰς τάξεις
καὶ ἔχει ἤδη τοὺς ἀποστόλους καὶ πρωτομάρ-
τυράς της.

Ἡ χανούμισσες ἔπαιζαν σπουδαῖον ρόλον
εἰς τὸ προξικτόπημα τῆς ἀνατροπῆς τοῦ Χαμητ
καὶ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ κλοκαγάθου Ρεσάτ
ἢ Μεχμέτ. Οἱ συνωμοταὶ συνεννοοῦντο διὰ
μέσου τῶν γυναικῶν των, τὰς ὁποίας δὲν
ὑπώπτευοντο ὁ «χαφιέδες», ἓνα εἶδος κα-
τασκόπων, ποῦ ἀνθεὶ πολυάριθμον πάντοτε
παρὰ τὸν Βόσπορον καὶ ἐκτείνει τοὺς πλοκά-

μους τοὺς εἰς τὸ Παρίσι, ὅπου προεκάλεσε τὴν
ἀπείπειραν κατὰ τοῦ Σερίφ. Αἱ χανούμισσαι
λοιπὸν ποῦ ἔπλεον ἀνάμεσα εἰς τὰ μεταξωτὰ
σαλβάρια τῆς δουλείας, εἰς τὸ τέλος καθὼς ὁ
Ἄρμόδιος καὶ ὁ Ἄριστογείτων ἀέκρυψαν τυ-
ραννοκτόνον ξίφος ὑπὸ μυρσίνας» κατὰ τὸν
ποιητὴν. Ὅπως δήποτε, σήμερον αἱ χανού-
μισσαι, διακαίμεναι ὑπὸ τῆς φιλοπατρίας καὶ
τοῦ πόθου νὰ ἐκθέσουν εἰς τὰ μάτια τῶν
γυμναστικῶν τὰ θέλητρα των, ποῦ ἐμαρταί-
νοντο μέσα εἰς τὸ σκίφος τοῦ χαρεμιῶ, πω-
λοῦ ἀνθη εἰς τοὺς δρόμους τῆς Κωνσταντι-
νουπόλεως ὑπὲρ τοῦ Στόλου, ἐνῶ οἱ αὐστηροὶ
γοτζίδες ἀνοίγουν ἐκπληκτοὶ τὰ μάτια πρὸ
αὐτῆς τῆς ξετσιπωσιάς καὶ σκέπτονται ἂν ἢ
ὠφέλει, ποῦ γίνεται εἰς τὴν πατρίδα ἰσο-
φαρίζει μὲ τὴν ἐκλυσιν τῶν ἡθῶν. Αἱ κυριώ-

τεραι φεμινίστριαι τῆς συγχρόνου Τουρκίας εἶνε ἡ Σελμαῦ Χανούμ, ἡ ὁποία ὑποστηρίζει τὰς ἰδέας τῆς πεζῶς καὶ ἐμμέτρως. Λέγεται μάλιστα, ὅτι εἶνε εἰς τόσον βαθμὸν ρηζικέλευθος, ὥστε οἱ Νεότουρκοι ἠναγκάσθησαν νὰ περιορίσουν τὴν ζῆλόν τῆς, φοβούμενοι μήπως ἡ ἐπίδρασις τῆς ἐγείρει τρικυμίας εἰς τὰ γαλήνια χαρέμια. Ἡ Χαλιδὺ Ἐδίπ Χανούμ, περὶ τῆς ὁποίας ἐγράψαμεν ἤδη, σύζυγος καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Κωνσταντινουπόλεως, παρκασημοροηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Χαμίτ, διὰ τὴν μεταφράσιν ἐνός Γαλλικοῦ βιβλίου. Ἄλλαι, δεξιά «χειρίστριαι» τοῦ καλάμου, ἡ Ναγιέ Χανούμ, ἡ Φατμα Ἀλιέ Χανούμ, ἡ Ἐμινέ Σεμιέ Χανούμ συνεργάζονται εἰς τὴν «Ἐφημερίδα τῶν Κυριῶν» τὴν ἐκδιδομένην εἰς Κωνσταντινουπόλιν καὶ διακρίνονται διὰ τὴν τολμηρότητα τῶν ἰδεῶν των.

Ὅλοι εἶνε μελετημένοι, ποτισμένοι μὲ τὰς ξένας φιλολογίας, γλωσσομαθέσταται δέ. Γνωρίζουν Ἑλληνικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ἀγγλικά, καὶ Περσικά. Εἰς τὴν Περσίαν ἐπίσης αἱ γυναῖκες διεδραμάτισαν ἐνεργὸν ρόλον κατὰ τὴν τελευταίαν κρίσιν. Διὰ νὰ βοηθήσουν τοὺς ἐπαναστάτας δὲν ἐδίστασαν νὰ πωλήσουν τὰ κοσμήματά των. Ἐχρησίμευον καὶ αὐταί, ὡς ἀγγελιοφόροι. Μερικαὶ μάλιστα, ἐντύθησαν ἀνδρικήν κ' ἐπολέμησαν κατὰ τοῦ καθεστώτος, εἰς τὸ πλευρὸν τῶν συζύγων καὶ τῶν ἀδελφῶν των.

Ὅταν ἡ Ρωσσία, μὲ τὴν πρόφασιν τῆς εἰρηνεύσεως τῆς Περσίας, ἐπροχωροῦσε ἀδικόπως, νομίζουσα, ὅτι εὖρεν ἄλλην Πολωνίαν, ἑκατοντάδες Περσίδων, ὡσὰν νὰ ὑπήκουον εἰς σύνθημα, ἐπεταχθῆκαν εἰς τὴν Βουλὴν, ὁ πρόεδρος τῆς ὁποίας ἀμηχανῶν, ἠναγκάσθη νὰ δεχθῆ τὴν ἀντιπροσωπεῖαν των. Ἡ χανούμισσες, διὰ νὰ κάμουν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς βουλευτάς, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἦσαν νέοι καὶ ὠραῖοι, ἐτράθηζαν περίτροφα κάτω ἀπὸ τοὺς φερετζέδες των καὶ ἐδήλωσαν, ὅτι θὰ φονεύσουν τοὺς συζύγους των, τὰ παιδιὰ των κ' ὕστερα θ' αὐτοκτονήσουν καὶ αὐταί, ἂν δὲν σταματήσῃ ἡ ἐπιδρομὴ τῶν Σλαύων. Οἱ βουλευτὰς τὰ ἐχρειάσθησαν καὶ ὑπεσχέθησαν, ὅτι ἐξήκουσαν αἱ τρομερὰ χανούμ.

Εἰς τὰς Ἰνδίας θριαμβεύει ἡ μωχαμεθανὶς γυναῖκα. Ὑπάρχει καὶ μία βασίλισσα μουσουλμανικοῦ Κράτους, ἡ Α. Μ. ἡ ἀντὶς τοῦ Μποπάλ, ἡ ὁποία κυβερνᾷ... μητρικῶς (κατὰ τὸ πατρικῶς) τὸ ἑκατομμύριον τῶν ὑπηκόων τῆς καὶ ἰδρύει πρὸ πάντων παρθεναγωγεῖα.

Εἰς τὴν Λαχώραν ἡ δεσποινὶς Φατμα ἐκδίδει τὴν ἐπιθεώρησιν. «Ἡ Γυναῖκα».

Εἰς τὴν Αἴγυπτον αἱ φεμινίστριαι, μὲ τὴν πριγκήπισσαν Ναζλῆ, τὴν θεῖαν τοῦ Χεδίβου, ἐπὶ κεφαλῆς, ζητοῦν τὴν κατάργησιν τῆς πολυγαμίας. Δὲν μπορεῖ κανεὶς ν' ἀρνηθῆ, ὅτι εἶνε αἱ λογικώτεροι ἀπὸ τὰς φεμινίστριαις.

ΑΜΑΖΟΝΕΣ

Αἱ ἀμαζόνες, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι φανταστικὰ πρόσωπα, ἀλλὰ γυναῖκες ποῦ ἔχουν διοργανώσει τὰ βασίλειά των στρατιωτικῶς, αἱ ἀμαζόνες εἶναι ὁ τύπος τῆς ἀρχαίου πολεμικῆς γυναίκης. Ἀπὸ τὰ περιωθέντα ἀνάγλυφα ἐπὶ τάφων ἢ καὶ ἀπὸ διάφορα νομίματα καὶ μετάλλια, ἢ καὶ ἀπὸ περιγραφὰς τοῦ Στράβωνος, τοῦ Ἡροδότου καὶ ἄλλων, αἱ ἀμαζόνες στρατιώται ἔφεραν χιτῶνα ἀπὸ δέρματα ἀγρίων ζώων, τὰ ὁποῖα ἐποροῦντο εἰς τὸν ὦμον καὶ ἔφθηκαν ἕως τὰ γόνατα. Αἱ βασίλισσαι ὅμως καὶ ὅσαι εἶχαν ἀξιώματα ἐφοροῦσαν ὠραῖον πολυπτυχον Ἑλληνικὸν ἱμάτιον, μὲ ζώνην ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐκρέμοντο τὰ ὄπλα των, τὰ ὁποῖα ἦσαν κοινὰ μὲ τὰ ὄπλα τῶν ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς: βέλος, τόξον, ἀκόντιον, ἀμφίστομος πέλεκυς καὶ ἀσπίς. Ἡ ἀσπίς μόνον διέφερε τῆς Ἑλληνικῆς ἀσπίδος. Εἶχε σχῆμα ἡμισελήνου καὶ ἦτο κοίλη εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Ἀντὶ σελπίγκων ὅταν ἐφόρων εἰς πολεμικὰς ἐφόδους μετεχειρίζοντο τὸ κέρκι, τὴν σάλπιγγα αὐτὴν τῶν ὀρεινῶν, καθὼς καὶ τὸ σίστρον τῶν Αἰγυπτίων.

Ἀλλὰ εἰξεύρεται δικτὶ αἱ Ἀμαζόνες κατῆλθον εἰς τὸν πόλεμον, δικτὶ ἔγειναν αἰμοχρεῖς, δικτὶ ἔπαυσαν νὰ αἰσθάνωνται οἶκτον καὶ συμπθεῖαν, τὰ χαρακτηριστικώτερα γνωρίσματα τῆς γυναικείας ψυχῆς; Διότι ἐξεδιώχθησαν ἀπὸ τὰς χώρας των ἀπὸ ξένους ἐπιδρομεῖς οἱ ὁποῖοι καὶ ἐφόνευσαν ὅλους σχεδὸν τοὺς ἀνδρας των. Αὐταὶ ὡς ἔμειναν μόναι μὲ τὰ παιδιὰ των, καὶ γυμνασμέναι ὡς ἦσαν κατὰ τὰς συνθηκὰς τοῦ τόπου των εἰς τὸ βέλος καὶ τὸ δόρυ κατηρτίσθησαν στρατιωτικῶς, ἀφ' ἐνός μὲν διὰ νὰ δύνανται νὰ ἀμύνωνται καὶ νὰ μὴν αἰχμαλωτισθοῦν ἀπὸ τοὺς ἐπιδρομεῖς, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ διὰ νὰ ἐκδικηθοῦν τὸν θάνατον τῶν συζύγων των.

Ἄλλ' ἐδέησε νὰ παρέλθῃ καιρὸς πολλὸς διὰ νὰ ἐξοικειωθοῦν μὲ τὰς ἀιματωχεύσεις. Φαίνεται δὲ ὅτι τόσον ὑπέφεραν ἀρχικῶς ὥστε ἐσκόπευαν ἐκ τῶν ὀπισθεν καὶ φεύγουσαι.

Ἄλλ' ἡ κατάστασις, ἡ ὁποία ἐδημιουργήθη

ἀπὸ τὴν ἀνάγκην αὐτὴν μετέβαλεν ἀργότερα βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον αὐτὴν τὴν γυναικεῖαν φύσιν τῶν Ἀμαζόνων. Ἐγένεον φιλόδοξοι, δεσποτικά, τυραννικά. Ἡ ἐξουσία, βλέπετε ἔχει τὴν δύνανμιν νὰ μεταβάλλῃ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ αὐτὴν τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν. Ἀπὸ ἀμυνόμεναι αἱ γυναῖκες αὐταὶ ἤρχισαν νὰ ἐπιτίθενται καὶ νὰ καθυποτάσσουσιν λαοὺς καὶ φυλάς. Ἀπὸ τοὺς αἰχμαλώτους ἀνδρας τοῦ, ὁποῖους συνελάμβαναν μετὰ τὰς συναπτομένας μάχας ἐξέλεξαν ἀργότερα αἱ νεότεροι ἀπὸ αὐτὰς συζύγους. Ἀλλὰ τοὺς ἀπηγόρευσαν τὴν χρῆσιν τῶν ὄπλων καὶ τοὺς ὑπεχρέωσαν νὰ ἐργάζωνται εἰς οἰκιακὰ ἔργα.

Ἀκόμη ὅτι αἱ Ἀμαζόνες κατῆλθον διὰ πρώτην φοράν εἰς μάχας ὑπερασπιζόμεναι τὰ παιδιὰ των, τὰ ὁποῖα οἱ ἄνδρες ἐζήτουν νὰ ταῖς ἀποσπάσουν, εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ πατρὸς ἦτο πρᾶγμα ἀγνωστον.

Τότε ἐνίκησαν τοὺς ἀνδρας, τοὺς ὁποίους καὶ ὑπεδούλωσαν διὰ νὰ ἀποφύγουν δὲ νέας καταδιώξεις ἀπηγόρευσαν εἰς τοὺς ἀνδρας τὴν χρῆσιν τῶν ὄπλων. Φαίνεται ὅτι ἀργότερα ἢ αὐτὴ ἀπαγόρευσις ἐπεξετάθη καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς των. Αἱ ποῦται στιγμὰι τῶν μαχῶν των ἦσαν τόσον ὀδυνηραὶ ὥστε διὰ νὰ μὴ βλέπουν τὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον ἔχουν, ἐσκόπευαν ἐκ τῶν ὀπισθεν καὶ φεύγουσαι. Ἀργότερα ὅταν μὲ τὴν χρῆσιν τῶν ὄπλων ἐσυνείθισαν εἰς τὴν αἰματοχυσίαν ἐμάχοντο πλέον εἴτε ἐπιπποὶ, εἴτε στῆθος πρὸς στῆθος. Φαίνεται ὅτι τόσον τέλεια ἐπολέμουν ὥστε οἱ Ἄλθωνοὶ οἱ ἀντιθασσοὶ καὶ ἀνυπότακτοὶ ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους ἀκόμη καιροὺς μόνον ἀπὸ τὰς Ἀμαζόνες ἐνίκηθησαν κατὰ κράτος.

Ὑποθέτω ὅτι θὰ ἦσαν κατὰ παρόμοιον μὲ τῆς Σουλιώτισσας ἢ μὲ τὰς σημερινὰς ἡρωίδας τῆς Κορυτσᾶς καὶ τοῦ Ἀργυροκάστρου, ποῦ γυμνάζονται εἰς τὰ ὄπλα, διὰ νὰ ὑπερασπισθοῦν τὴν χώραν των ἀπὸ τὴν ἀπαισίαν δουλείαν. Καὶ ὅπως ἡ Μόσχω τοῦ Τζαβέλλα καὶ ἡ Δέσπω καὶ ἔλαι αἱ ἡρωίδες τοῦ Σουλίου ἐσκόπευσαν τὸν ἔλεθρον εἰς τοὺς Ἄλθωνοὺς, ὑπερασπίζουσαι τοὺς ἀποσβήτους βράχους των, ἀπαράλλακτα καὶ αἱ Ἀμαζόνες τῶν χρόνων ἐκείνων κατῶρθωσαν νὰ νικήσουν τὴν ἀγρίαν φυλὴν καὶ νὰ καταλάβουν τὰ παράλια τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς μικρᾶς Ἀσίας μέχρι τῶν ἀκτῶν τῆς Ἐφέσου καὶ τῆς Σμύρνης, ἡ ὁποία ἔλαβε τὸ ὄνομά της ἀπὸ τὴν κτίσασαν τὴν ὠραίαν αὐτὴν πόλιν Ἀμαζόνα βασίλισσαν ἢ ὁποία ὠνομαζέτο Σμύρνα. Ἄλλ' ἡ ἐπέκτασις αὐτῆ τῶν ὀρίων τῶν κτήσεων τῶν Ἀμαζόνων ἤρχισε νὰ ἀνησυχῇ τοὺς Ἕλληνας. Καὶ ὁ Εὐ-

ρυσθεὺς διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τοὺς κινδύνους ποῦ ἐπαρουσίαζεν ἡ κατάκτησις παρ' αὐτῶν τῶν παραλίων τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς Μ. Ἀσίας ἐξαπέστειλε τὸν Ἡρακλέα ἐναντίον των. Καὶ ἐνῶ διὰ τοὺς ἄλλους τοὺς ἄθλους ὁ Ἡρακλῆς μετέβαινε μόνος καὶ χωρὶς βοηθῶν, διὰ νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῶν Ἀμαζόνων κατήρτισε στόλον ἀπὸ ἐννέα μεγάλα πλοῖα καὶ ἐσυνοδούθη ἀπὸ τὸν ἡρωϊκὸν Θητέα, ὁ ὁποῖος τὸν ἐβοήθησεν εἰς τὴν κατὰ τῶν Ἀμαζόνων ἐπίθεσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι αἱ δύο βασίλισσαι ἡ Ἴππολύτη καὶ ἡ Μεγαλίππη.

Καὶ ναὶ μὲν μυθολογεῖται ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἐζήτην νὰ λάβῃ τὴν ζώνην τῆς Ἴππολύτης. Ἄλλ' ὁ μῦθος κρύπτει τὴν σπουδαιοτάτην ἐκστρατεῖαν κατὰ τῶν Ἀμαζόνων πρὸς ὑποταγὴν αὐτῶν καὶ πρὸς ἐξασθένησιν τῆς πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς ὑπεροχῆς των, τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνας ἔβλεπαν νὰ αὐξάνῃ μὲ πολλὴν ἀνησυχίαν.

Καὶ τὴν μὲν Ἴππολύτην ἐρωτεύθη ὁ Θησεύς, ὁ ὁποῖος καὶ ἀπέκτησεν ἐξ αὐτῆς τὸν υἱὸν τοῦ Ἴππολύτου. Αὐταὶ δὲ μετὰ ἤττας ἐπανειλημμένας κατέλειξαν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, κατὰ τὴν διάβασιν δὲ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἀπὸ τὴν Καπαδοκίαν μία βασίλισσα τῶν Ἀμαζόνων ἡ Θάλαστρι παρουσιάζεται πρὸς αὐτὸν πάνοπλος, φέρουσα καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀκόμη δύο βέλη, ἀντὶ ἄλλου στολισμοῦ. Βραδύτερον συναντῶμεν τὰς ὀλίγας ὑπολειφθείσας Ἀμαζόνες συμμάχους τῶν Ἄλθωνων, κατὰ τοῦ Περμπήτου, ὡς ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος. Εἶναι ἡ τελευταία ἐμφάνησις τῶν πολεμικῶν αὐτῶν γυναικῶν εἰς τὴν Εὐρώπην.

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Πλὴν τῆς μέχρι τοῦδε ἐξελιξέως τῶν ἐργασιῶν τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων, ἐκανόνισθη καὶ τὸ ζήτημα τῶν διαλέξεων.

Ὡμίλησαν ἤδη ἡ κ. Ἑλλη Λογοθοτοπούλου καθηγήτρια τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Μονάχου περὶ τῆς γυναικῆς ὡς εὐεργετικῆς παράγοντος εἰς τὴν κοινωνικὴν ζωὴν, μὲ πυκνότερον ἀκροατήριον καὶ μὲ δύνανμιν καὶ εὐφράδειαν λόγου ἐξαιρετικῆν.

Ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα κῦδύχησε νὰ τιμῆσῃ τὴν διάλεξιν διὰ τῆς ὑψηλῆς Παρουσίας Τῆς, νὰ ἀναλάβῃ δὲ ἐν γένει ὑπὸ τὴν Προστασίαν Τῆς ὅλας τὰς Διαλέξεις τοῦ Λυκείου, αἱ ὁποῖαι

ἤθελον συνεχισθῆ καθ' ἑβδομάδα, ἐὰν δὲν ἐμεσολάθει ἡ ἀναχώρησις εἰς Γερμανίαν τῆς Βασιλείας.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Ἐκπαιδευτικὸς Ὁμιλος ἐζήτησε τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Λυκείου διὰ τὴν περὶ Βαλαωρίτου διάλεξιν τοῦ κ. Κωστῆ Παλαμά, περὶ ἧς γράφομεν εἰς ἄλλην στήλην. Τοῦτο μόνον προσθέτομεν ὅτι καὶ τετραπλάσια, ἐὰν ἦτο ἡ αἴθουσα πάλιν δὲν θὰ ἦτο ἀρκετὴ διὰ τὴν περιλάβην τὸ πλῆθος, τὸ ὅποιον ἔτρεξε νὰ ἀκούσῃ καὶ νὰ χειροκροτήσῃ τὸν ἐξ ἴσου μέγαν ῥήτορα, ἔσον καὶ μέγαν ποιητὴν μας.

Τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων διὰ τῆς συμπαιθεστάτης Ἐφορείας τῶν κοριτσιῶν του κατώρθωσε νὰ συγκεντρώσῃ χρηματικὸν ποσὸν περὶ τὰς 3,500 δρ. καθὼς καὶ γλυκίσματα καὶ παιγνίδια ἀρκετά, χάριν τῶν ὄρφανῶν τῶν φυνευθέντων στρατιωτῶν μας. Διὰ τοῦ ἀνωτέρου ποσοῦ ἐκ τοῦ ὁποίου αἱ 1000 δρ. ἀπεστάλησαν παρὰ τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείας Μητρὸς καὶ 1000 παρὰ τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείας Σοφίας, ἠγοράσθησαν μάλλινα ὑφάσματα καὶ λινὰ διὰ ποδιές, τὰς ὁποίας ἔραψαν τὰ κορίτσια τοῦ Λυκείου.

Διένειμαν δὲ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῶν ἐφόρων τοῦ τμήματός των κ. κ. Ναταλίας Μελά καὶ Ἄννης Τριανταφυλλίδου κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἑορτῶν ἀνὰ ἓν φόρεμα, μίαν ποδιάν παιγνίδια καὶ γλυκίσματα εἰς ἐξακόσια ὄρφανά τοῦ πολέμου. Τὴν μόρφωσιν, ἐποπτείαν, ὑγιεινὴν καὶ καθαριότητα τῶν ὄρφανῶν ἀνέθεσε τὸ Λύκειον εἰς τὴν ἐφορείαν τῶν δεσποινίδων, τὴν ὁποίαν ἀνέλαβεν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἡ νεαρᾶ βασιλοπούλα μας πριγκίπισσα Ἐλένη.

Ἀπὸ τῆς παρελθούσης Δευτέρας τὸ Λύκειον ἐγκαινίασε σειρὰν συζητήσεων τῶν μελῶν του, με θέμα τὸ ὅποιον ἐθεωρήθη ἐξαιρετικῆς ἐντελῶς σημασίας, διὰ τὴν ἀνατροφὴν τῶν παιδιῶν μας. Αἱ ξέσαι διδασκάλισσαι καὶ ἡ ἐπιτροπὴ των εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν παιδιῶν μας. Ἡ συζήτησις διεξήχθη μεταξύ σαράντα περίπου κυριῶν, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ λήξῃ ἐντὸς τῆς ὀρθοσθεΐας ὥρας. Βεβαίως δὲ τὸ θέμα ἐνέχει τὸσσην σπουδαιότητα, ὥστε ἡ συζήτησις του θὰ παραταθῆ ὀλόκληρον μῆνα. Ἦδη κατὰ τὴν πρώτην συζήτησιν ἐβίχθη καὶ τὸ ζήτημα τῆς Ἑλληνίδος νταντάς, τῆς ἀμαθοῦς, καὶ χυδαίας, ἡ ὁποία βραχνίζει τὰ μικρὰ μας καὶ ἐκθέτει καὶ τὴν ὑγίειν καὶ τὴν ζωὴν των, ἀπὸ τελείαν ἀγνοίαν, εἰς κάθε εἶδους κινδύνους.

Ἐλήφθησαν δὲ καὶ σχετικαὶ ἀποφάσεις α'. Νὰ γίνῃ σειρὰ διαλέξεων πρὸς τὰς νέας μητέρας, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἀποδεικνύονται οἱ

κίνδυνοι εἰς οὓς ὑπόκεινται τὰ μικρὰ, ἔταν τὰ ἐμπιστεύωνται εἰς ξένας χεῖρας. Νὰ ἐνεργηθῆ συστηματικὴ προπαγάνδα διὰ τοῦ τύπου καὶ διὰ φιλολογικῶν ἀκόμη ἔργων. Καὶ νὰ καταβληθῆ φροντίς πρὸς μόρφωσιν καλῶν καὶ πρακτικῶν παιδαγωγῶν Ἑλληνίδων διὰ τὴν μικρὰν ἡλικίαν.

Αἱ μουσικαὶ Πέμπται τοῦ Λυκείου ἐξκολουθοῦν μὲ ἀβύσσουσαν ἐπιτυχίαν καὶ μὲ συρροὴν ἐκλεκτοῦ κόσμου. Τώρα προετοιμάζεται καὶ ἡ χειμερινὴ ἑορτὴ τοῦ Λυκείου, μὲ ὠραίους Ἑλληνικοὺς χορούς, μὲ παράστασιν ὑπὸ ἐρασιτεχνῶν τῆς Γκρουπῆρας τῆς κ. Ἀργυρῶς Σακελλαρίου. Μὲ τραγούδι καὶ Ἑλληνικὰ καὶ μὲ τρεῖς εἰκόνας σχετιζομένας μὲ τὴν νέαν μας Ἀναγέννησιν. Α'. εἰκὼν: Ἡ Μάκεδονία, ἡ Ἡπειρος καὶ ἡ Κρήτη. Β'. εἰκὼν: Ἐντὸς Πενταπύχου, Βυζαντιναὶ αὐτοκρατορίσσαι καὶ αὐλικαί. Γ'. Ἡ Νίκη ἐπὶ στυλοβάτου.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

Τὸ ταξείδιον τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἀνὰ τὰς Ἑυρωπαϊκάς πρωτεύουσας ἀποτελεῖ βεβαίως τὸ κυριώτερον σημεῖον τῆς πολιτικῆς κινήσεως τῶν ἡμερῶν αὐτῶν.

Ὁ κ. Βενιζέλος ἐπεσκέφθη ἐναλλάξ τὴν Ρώμην, τὸ Παρίσι, τὸ Λονδίνον, τὸ Βερολίνον, τὴν Βιέννην καὶ τὴν Πετρούπολιν. Ἐγένετο δὲ παντοῦ δεκτὸς ἀπὸ ξένας Κυβερνήσεις, βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορας μὲ ἐγκαρδιότητα πρωτοφανῆ διὰ πολιτετὴν ὄχι μεγάλου κράτους. Αἱ προσκλήσεις βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων, αἱ τιμητικαὶ δεξιώσεις, αἱ ἐνθουσιῶεις περιγραφαὶ τῶν Ἐφημερίδων ἐπηρεάσαν τόσον τὴν κοινὴν Ἑυρωπαϊκὴν γνώμην ὑπὲρ ἡμῶν, ὥστε δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία καὶ περὶ τῆς αἰσιωτέρας ἀκόμη λύσεως τῶν ἐκκρεμῶν ζητημάτων, τὰ ὁποία ἐπροκάλεσαν τὸ κοπιαστικὸν ταξείδι τοῦ κ. Βενιζέλου εἰς στιγμὴν βαρυτάτου χειμῶνος.

Ἦδη ἡ ἔκδοσις τοῦ δανείου ἐδημοσιεύθη, ἐντὸς δὲ μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος θὰ καταβληθῆ ἡ πρώτη δόσις τῶν διακοσίων πενήντα ἑκατομμυρίων. Ὡς πρὸς τὸ Ἡπειρωτικὸν καὶ νησιωτικὸν ζήτημα, φαίνεται ὅτι αἱ ἐνέργειαι τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ δὲν θὰ μείνουν ἀνευ ἀποτελέσματος. Πάντως, τὰ ἐκ τῆς περιοδείας αὐτῆς ἀνὰ τὰς εὐρωπαϊκάς ὑλὰς ἀποτελέσματα δὲν εἰμποροῦν παρὰ νὰ εἶναι εὐχάριστα δι' ὅλα τὰ ἐκκρεμῆ ζητήματα.

Ζήτημα ἀπασχολοῦν ἐπίσης σοβαρότατα τὴν Ἑλλάδα ὅλην εἶναι αἱ δημοτικαὶ ἐκλογαί. Εἰς τὰς Ἀθήνας ὑποψήφιος ἀντίθετος τοῦ κ. Μερκούρη τὸν ὁποῖον ἐποστηρίζει ἡ ἀντιπολίτευσις, εἶναι ὁ κ. Ἐμμ. Μπενάκης, ὑποψήφιος τῆς Κυβερνήσεως, καθὼς καὶ τῆς μεγαλυτέρας μερίδος τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, ἡ ὁποία ἐξετίμησε τὸν κ. Μπενάκην ὡς ὑπουργὸν τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, ἀλλὰ καὶ ὡς ἄνδρα, ὁ ὁποῖος ἐξυτηρέτησε τὸν Ἑλληνισμόν, ἐπὶ πολλὰ καὶ συνεχῆ ἔτη ὡς πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς παροικίας τῆς Ἀλεξανδρείας.